O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

QARSHI DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
_____ Z.E. Chorshanbiyev
“____” _____ 2026-yil

Neft-gaz va geologiya fakulteti 60721500 - “Konchilik ishi (ochiq konchilik ishlari)” ta’lim yo‘nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun Yakuniy davlat attestatsiya savollari

DASTURI

Qarshi davlat texnika universiteti
Kengashi yig‘ilishining 24.02. 2026-yil
7 -sonli majlisida tasdiqlangan.

Qarshi – 2026

2025/2026-o‘quv yilida Neft-gaz va geologiya fakultetining 60721500 - “Konchilik ishi (ochiq konchilik ishlari)” ta’lim yo‘nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun Yakuniy Davlat Attestatsiya savollari belgilangan talablar asosida mazkur ta’lim yo‘nalishi o‘quv rejasiga asosan o‘zlashtirgan fanlarning bo‘limlariga mos ravishda tuzildi.

Tuzuvchilar:

1. **“Konchilik ishi asoslari” fani bo‘yicha:** **Y.L.Karimov**, **N.A.Boymurodov**
2. **“Kon lahimlarini o‘tish texnologiyasi” fani bo‘yicha:** **F.M.Olimov**, **B.B.Egamberdiyev**
3. **“Foydali qazilma konlarini ochiq usulda qazib olish jarayonlari” fani bo‘yicha:** **A.M.Xujakulov**, **N.A.Boymurodov**
4. **“Konchilik mashinalari va komplekslari” fani bo‘yicha:** **X.A.Nurxonov**

Ushbu dasturi “Geologiya va konchilik ishi” kafedrasi (Bayoni №14, “07” 03 2026-y.), Neft-gaz va geologiya fakulteti Uslubiy komissiyasi (Bayoni №8, “18” 03 2026-y.) va universitet Uslubiy kengashi (Bayoni №7, “24” 02 2026-y.) tomonidan muhokama qilingan va foydalanishga tavsiya etilgan.

“Neft-gaz va geologiya” fakulteti dekani: **t.f.d. (DSc) A.N. Shodiyev**

“Geologiya va konchilik ishi” kafedrasi mudiri: **t.f.f.d. (PhD) U.X.Eshonqulov**

Qarshi davlat texnika universiteti Neft-gaz va geologiya fakulteti 60721500 - “Konchilik ishi (ochiq konchilik ishlari)” ta’lim yo‘nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun Yakuniy davlat attestatsiya savollari

1. “Konchilik ishi asoslari” fanidan YaDAK savollari

1. Konchilik sanoati nechta mustaqil tarmoqdan tashkil topgan?
2. O‘zbekiston konlarini yer osti usulida qazib chiqarishda qazib olingan foydali qazilmani yer yuziga ko‘tarib chiqarishning ko‘p qo‘llanadigan usulni aniqlang?
3. Kon bosimi ta'rifini ko‘rsating?
4. Kon jinslari qattiqligi deb nimaga aytiladi?
5. O‘rta va qiya foydali qazilma (ko‘mir) konlarini ochish uchun, asosan qaysi konni ochish usuli tavsiya etiladi?
6. Kon jinslari ta'rifini aniqlang?
7. Akad V.V.Rjevskiy taklif qilgan ochiq kon qazish tizimi tasnifi asosida nima yotadi?
8. Akkad. N.V.Melnikov tavsiya etgan ochiq kon qazish tizimi tasnifi asosida nima yotadi?
9. Bajaradigan vazifalari bo‘yicha kon lahimlari nechta guruhga bo‘linadi.
10. Bremsberg yoki uklonlarga parallel o‘tiladigan yo‘laklar bilan bremsberg (uklon) o‘rtasidagi masofani aniqlang?
11. Bremsberga parallel o‘tadigan yo‘laklar undan qancha masofada bo‘lishi kerak?
12. Parallel bremsberkga o‘tiladigan yo‘laklar undan qancha masofada bo‘lishi kerak?
13. Gorizontal kon lahimlarini ko‘rsating?
14. Yer bag‘rida qanday joylashgan foydali qazilma konini asosan shtolnyalar bilan ochiladi?
15. Juda yupqa qatlam (kon yotqizig‘i)ni tavsiflovchi o‘lchamni ko‘rsating.
16. Zamonaviy texnologiya asosida qazib olinganda moddiy ishlab chiqarishda samara beradigan
17. kon zaxirasini aniqlang.
18. Yig‘ma gorizontli ochish sxemasida qiya stvol orqali foydali qazilmani yer yuziga tashib chiqarishda qo‘llanadigan asosiy transport vositasini ko‘rsating.
19. Qazish bo‘shlig‘i tabiiy saqlash sinfiga kiruvchi qazish tizimini aniqlang.
20. Qazish lahimlari nomini ko‘rsating.
21. Qanday jinslar tub jinslar hisoblanadi?
22. Qanday qatlamlar o‘ta qiya qatlam deyiladi?
23. Qanday konlar, asosan shtolnyalar yordamida ochiladi?
24. Qanday moddalar foydali qazilma deyiladi?
25. Qanday ko‘rsatkich bilan belgilanadi?
26. Qatlamni cho‘ziqligi bo‘yicha uzun stolbalarga ajratib qazish tizimida ko‘mirni komplekslar yordamida qazib olishda uzunligi necha bo‘lishi mumkin?
27. Qattiq va turg‘un kon jinslaridan qisqa muddatda ishlatiladigan, gorizontal kon lahimi o‘tilsa uning ko‘ndalang kesim yuzasi shakli va mustahkamlagich turi qanday bo‘lgani maqul?
28. Qattiqlik birligi sifatida prof. M.M.Potodyakonov qaysi jins qattiqligini qabul qilgan?
29. Kombayn bilan ko‘mir qazishda qazish bo‘shlig‘i individual mustahkamlagichlar bilan mustahkamlangan bo‘lsa, qanday ish jarayonlari bir vaqtda, parallel bajariladi?
30. Metall konlariga nimalar kiradi?
31. Kon lahimi deganda nimani tushunasiz?
32. Kon lahimlari bajaradigan vazifalariga ko‘ra nechta turga bo‘linadi?
33. Kon lahimlari yer qobig‘ida joylashishi bo‘yicha necha turga bo‘linadi?
34. Kon lahimlari ta'rifini aniqlang.
35. Kon lahimlari shaklini tanlashga ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlang.
36. Kon lahimlarida foydali qazilma yoki jinslarni bevosita masivdan ajratib olinadigan joy nomini aniqlang.
37. Kon lahimlarini saqlashga ta'sir etuvchi eng asosiy omilni ko‘rsating.

38. Kon lahimlarini o'tishda bajariladigan asosiy jarayonlarni ko'rsating.
39. Kon massividagi jinslarning qanday xususiyatlari kon-texnologik xususiyatlarga tegishli?
40. Kon tayyorlov lahimlarini ko'rsating.
41. Koni ochuvchi va qazishga tayyorlovchi lahimlar qattiq kon massividan o'tilganda, asosan qaysi usul qo'llaniladi?
42. Konlarni qazib olishda foydali qazilma yo'qotilishi miqdoriga ta'sir etuvchi asosiy omilni ko'rsating.
43. Konchilik korxonalarida qazish ishlarini tashkil qilish ishlari surilma grafigi belgisini ko'rsating.
44. Ko'mir konlarini sidirg'asiga qazish tizimi qanday sharoitlarda qo'llaniladi?
45. Ko'mirni yer osti usulida qazishda kovjoy oldi bo'shlig'i minimal kengligini ko'rsating.
46. Lahim atrof jinslari deformasiyasi ta'rifini aniqlang.
47. Lahim o'tish sikli davomiyligi ta'rifini aniqlang.
48. Lahim o'tish sikli qaysi jarayonlardan tashkil topadi?
49. Lentali konveyerar qiyaligi qanday bo'lgan kon lahimlarida qo'llanishi mumkin?
50. Og'ish burchagi 18 grad - 39 grad bo'lgan qatlam turi nomini ko'rsating.
51. Ochik kon ishlari necha davrga bo'linadi?
52. Ochiq kon ishlari ta'rifini ko'rsating?
53. Ochiq kon qazish tizimining asosiy elementlarini ko'rsating.
54. Prof. Ye.f.sheshko tavsiya etgan ochiq kon qazish tizimi tasnifi asosida nima yotadi?
55. Ruda konlarini yer osti usulida qazib olish tizimlari qazishdan hosil bo'lgan bo'shlikni asrash necha sinfga bo'linadi?
56. Ruda tanasi qavatlarga ajratib polli usulda qazishga tayyorlanganda qavat va polning o'lchamlari qanday bo'lishini aniqlang.
57. Ruda shaxta maydonini qavatlarga ajratib, polli usulda qazishga tayyorlashda qavat va polning o'lchamlarini qancha bo'lishi mumkin?
58. Rudniklarda tashish masofasi 500 m dan ko'p bo'lganda gorizontal va qiyaroq lahimlarda qo'llanadigan asosiy transport vositalarini ko'rsating.
59. Tanlab olingan konni ochish usuli kon qazish korxonasinning kamida necha yil davomida mo'tadil ishlashini ta'minlash kerak?
60. Tor kovjoyli lahim o'tish usuli qanday sharoitlarda qo'llaniladi?
61. O'zbekiston respublikasi dunyo miqyosida nodir metallar zaxirasi bo'yicha nechinchi o'rinda turadi?
62. O'zbekiston respublikasi nodir metallarni qazib chiqarish bo'yicha dunyo miqyosida nechinchi o'rinda turadi?
63. Uzlukli tamoyilida ishlaydigan transport vositalarini ko'rsating.
64. Umumshaxta texnologik bo'linmalarini tashkil qiluvchi xizmatlarni ko'rsating.
65. O'ta qiya (tik) konlarni ochish asosan qaysi koni ochish sxemasi tavsiya qilinadi.
66. Foydali qazilma atamasi ta'rifini ko'rsating.
67. Foydali qazilma va kon jinslari qattiqlik koeffisenti f>7 bo'lganda massivdan ajratib olish usulini ko'rsating.
68. Foydali qazilma va ruda bo'laklarining kondision o'lchamlari nima asosida aniqlanadi?
69. Foydali qazilma yoki kon jinsining qattiqlik koeffisenti (f) 4-7 dan katta bo'lganda ularni massivdan ajratib olish usulini ko'rsating.
70. Foydali qazilma yotqizig'ining gorizontal yo'nalishdagi eng katta o'lchami qanday nomlanadi?
71. Foydali qazilma qatlami deganda nimani tushunasiz?
72. Foydali qazilma qatlami necha va qanday o'lchamlar bilan tavsiflanadi?
73. Foydali qazilma qatlami ta'rifini ko'rsating.
74. Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish tizimi ta'rifini ko'rsating.
75. Hozirgi vaqtda shaxta va rudniklarni eng ko'p qismi qaysi usulda barpo etiladi?
76. Cho'kindi jinslarning mumkin bo'lgan qalinligini aniqlang.
77. Shaxta (karyer) maydoni ta'rifini ko'rsating.

78. Shaxta (rudnik) maydoni qavatli usulda qazishga tayyorlash qanday tavsifga ega bo'lgan ruda tanalarini qazib olishda qo'llaniladi?
79. Shaxta va rudniklarda shaxta ichi transporti necha texnologik bo'g'indan tashkil topadi?
80. Shaxta maydoni sanoat zaxirasini aniqlang.
81. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz?
82. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz?
83. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz?
84. Shaxta maydonini polli usulda qazishga tayyorlash qanday ruda tanalarini qazib olishda qo'llaniladi?
85. Shaxta maydonini polli usulda qazishga tayyorlashda bremsberg (uklon)ga parallel o'tkaziladigan yo'laklarni vazifasini ko'rsating.
86. Shaxta maydonining cho'ziqlik bo'yicha o'lchami qancha bo'lganda stvollar maydonining har ikki chekkasiga joylashtiriladi?
87. Shaxtalarda kovjoy oldi bo'shligi eni 2 m masofada ochilgan bo'lib, 1 sutka davomida buzilmay tursa, bu massiv turg'unlik bo'yicha qaysi sinfga kiradi?
88. Shaxtalarning suvdorlik koeffisenti deganda nimani tushunasiz?
89. Yupqa kon yotqizig'ini o'lchamini aniqlang.
90. Yupqa o'rtacha qalinlikga ega va og'ish burchagi 12 grad gacha bo'lgan qatlamlarni qazishda qo'llaniladigan asosiy qazish tizimini ko'rsating.
91. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi tik yoki qiya o'tiluvchi asosiy ochuvchi kon lahimi.....
92. Chuqurligi 100 metrgacha bo'lgan bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi asosan qidiruv maqsadlarida o'tiluvchi tik (ayrim hollarda qiy o'tiluvchi kon lahimi.....
93. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi gorizontal asosiy ochuvchi kon lahimi.....
94. Har xil tog' jinslarini qazib olishda va turli-tuman qazilmalar, chuqurliklarni kovlash maqsadida yer ustida turib olib boriladigan ishlar yig'indisiga ..... deb aytiladi.
95. Foydali qazilmalarni ochiq usulda qazib olish texnologiyasi ikkita aspektni o'z ichiga oladi:.....
96. Qazish tizimi deb ..... aytiladi.
97. Tog' jinslari kelib chiqishiga ko'ra .....turlarga bo'linadi.
98. Ochiq usulda qazib olishda barcha tog' jinslari umumiy holda quyidagi guruhlarga bo'linadi:...
99. Buzilgan tog' jinslari bog'liqlik darajasi bo'yicha nechta kategoriyaga bo'linadi?
100. Buzilgan tog' jinslari bo'lakligi bo'yicha nechta kategoriyaga bo'linadi?
101. Foydali qazilmalar quyidagilarga ajratiladi:.....
102. Foydalanishga yaroqliligini va iqtisodiy samaradorligini aniqlovchi xususiyatlar majmuiga ..... deyiladi.
103. Yo'qolish (poteri) deb ..... aytiladi:
104. Aralashuv (razubojivanie) deb ..... aytiladi.
105. Konlar shakliga qarab quyidagilarga bo'linadi:.....
106. Uyumlarni yer yuzasiga nisbatan joylashishiga qarab konlar quyidagilarga ajratiladi:
107. Uyumlarning sifat taqsimoti va tuzilishi strukturasi bo'yicha konlar quyidagilarga bo'linadi:...
108. Yerning ustki qismida ochiq kon ishlari olib borilishi natijasida hosil bo'lgan chuqurliklar yig'indisiga ..... deb aytiladi.
109. Ko'mir sanoatida va sochilma konlarni ochiq usul bilan qazib olishda karyerni ..... deb ataladi.
110. Pog'ona deb ..... aytiladi:
111. Pog'onacha (podustup) deb ..... aytiladi.
112. Pog'ona qiyaligini uning ostki va ustki maydonchalari bilan kesishgan chizig'iga mos ravishda .....deyiladi.
113. Ish olib boriladigan pog'onani uning balandligi bo'yicha chegaralovchi gorizontal yuzaga ..... deyiladi.
114. Ishchi maydon deb ..... aytiladi.
115. Yuqori pog'onananing yuqori brovkasini quyi pog'onaning quyi brovkasi bilan bog'lovchi chiziqlar orasidagi burchak ..... deyiladi.
116. Transport maydonchalari –.....

117. Himoyalovchi maydon –……..
118. Yotiq qatlamlarni qazib olishda, foydali qazilmani qazib olingandan so'ng karyerda hosil bo'lgan maydon …… deyiladi.
119. Ochiq kon ishlari natijasida qazib olingan va keraksiz bo'lgan tog' jinslari va nokondision foydali qazilma boyliklari to'planadigan joyga …….. deb aytiladi.
120. Bir vaqtda karyerichida qazish ishlari olib borilayotgan pog'onalar yig'indisiga karyerning …… deyiladi.
121. Karyerning bosh parametrlari:……
122. Ochiq kon ishlarining asosiy bosqichlari:……
123. Quritishning qanday turlari mavjud?
124. Konni ochish –……..
125. Kapital transheya –……
126. Qirqim transheya –……..
127. Qazib olish ishlari –……..
128. Konda qazib olish ishlarining samaradorligi - ma'dansiz tog' jinslari hajmining qazib olingan foydali qazilma birligiga nisbati bilan aniqlanadi va bu nisbat …… deb ataladi.
129. Chegaraviy qoplovchi tog' jinsi koeffisienti –……
130. O'rtacha qoplovchi tog' jinsi koeffisienti –……
131. Joriy qoplovchi tog' jinsi koeffisienti –……
132. Qatlamli qoplovchi tog' jinsi koeffisienti –……
133. Ekspluatasion qoplovchi tog' jinsi koeffisienti –……
134. Boshlang'ich qoplovchi tog' jinsi koeffisienti –……
135. Rejali qoplovchi tog' jinsi koeffisienti –……..
136. Rekultivasiyaning maqsadi –……
137. Karyerlarda kon ishlari quyidagi ishlab chikarish jarayonlaridan iborat:……..
138. Tog' jinslarini turi va holatiga bog'liq holda tog' jinsini qazib olishga tayyorlash asosan quyidagi usullar yordamida amalga oshiriladi:……..
139. Tog' jinsini to'g'ridan to'g'ri qazib olish va transport vositasiga yuklash yoki qazib olishning o'zi mashinaning ishchi organi yordamida tog' jinsini bir joydan ikkinchi joyga siljitishi va ag'darmaga ho'shatishiga - …… deyiladi.
140. Kon massasini tashish uchun qo'llaniladigan asosiy transport vositalari:……
141. Temir yo'l transporti qanday holatlarda qo'llaniladi?
142. Avtomobil transporti qanday holatlarda qo'llaniladi?
143. Lahim o'tish sikli qaysi jarayonlardan tashkil topadi?
144. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz?
145. Umumshaxta texnologik bo'linmalarini tashkil qiluvchi xizmatlarni ko'rsating.
146. Lentali konveyerlar qiyaligi qanday bo'lgan kon lahimlarida qo'llanishi mumkin?
147. Shaxtalarning suvdorlik koeffistenti deganda nimani tushinasiz?
148. Foydali qazilmani eltish deb nimaga aytiladi?
149. Foydali qazilmani eltish usullarini ko'rsating.
150. Foydali qazilma yotqizig'ining gorizontal yo'nalishdagi eng katta o'lchami qanday nomlanadi?
151. Kon jinslari qattiqligi deb nimaga aytiladi?
152. Shaxtalarda kavjoy oldi bo'shlig'i eni 2 m masofada ochilgan bo'lib, 1 sutka davomida buzilmay tursa, bu massiv turg'unlik buyicha qaysi sinfga kiradi?
153. Qattiq va turg'un kon jinslaridan qisqa muddatda ishlatiladigan, gorizontal kon lahimi o'tilsa uning ko'ndalang kesim yuzasi shakli va mustaxkamlagich turi qanday bo'lgani maqul?
154. Lahim o'tish sikli davomiyligi ta'rifini aniqlang.
155. Tanlab olingan konni ochish usuli kon qazish korxonasinning kamida necha yil davomida mo'tadil ishlashini ta'minlash kerak?
156. Yer bag'rida qanday joylashgan foydali qazilma konini asosan shtolnyalar bilan ochiladi?
157. Ruda konlarini yer osti usulida qazib olish tizimlari qazishdan hosil bo'lgan bo'shlikni asrash necha sinfga bo'linadi?

158. Shaxta va rudniklarda shaxta ichi transporti necha texnologik bo'g'indan tashkil topadi?
159. Rudniklarda tashish masofasi 500 m dan ko'p bo'lganda gorizontal va qiyaroq lahimlarda qo'llanadigan asosiy transport vositalarini ko'rsating.
160. Vertikal stvol bu-……..
161. Stvolning yer yuzi bilan tutashgan joyini stvol og'zi va uning stvol atrof inshoatlarini gorizontidan pastdagi qismi …… deyiladi.
162. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, yuklarni pastki gorizontdan yuqori gorizontga ko'tarish mashinalari yordamida chiqarib berishga xizmat qiladigan vertical kon laximi bu……..
163. Bevosita yuzi bilan tutashmaydigan, foydali qazilma va boshqa yuklarni o'z og'irlik kuchi ta'sirida yuqoridan pastga tushirishga xizmat qiladigan vertical kon laximi bu……..
164. Yer yuzi bilan tutashadigan, uncha chuqur bo'lmagan va kichik ko'ndalang kesim yuzasi ega bo'lgan vertical kon laximi bu……
165. Yer yuzi bilan tutashadigan, kichik ko'ndalang kesim yuzaga ega bo'lgan va yuqori gorizontdan pastki gorizontga qazib olingan rudani o'z og'irlik kuchi ta'sirida tushurishga xizmat qiladigan vertical kon laximi bu……
166. Yer yuzi bilan tutashadigan gorizontal kon lahimi konlarni razvedka qilish yoki foydali qazilma yotqizig'ini ochish maqsadida barpo qilinadigan kon laximi bu……..
167. Xar ikki tomoni yer yuzi bilan bevosita tutashadigan yer osti gorizontal kon laximi bo'lib, asosan transport ishlarini bajarishga xizmat qiladigan kon laximi bu……
168. Kon yotqiziqlari (qatlamlari) cho'ziqligiga perpendikulyar o'tkaziladigan, yer yuzi bilan bevosita tutashmaydigan gorizontal kon laximi bu……
169. Yer yuzi bilan tutashmaydigan gorizontal kon lahimi bo'lib, shaxta maydonidagi foydali qazilma zaxirasining bir qismini qazishga tayyorlash uhun barpo etiladigan kon laximi bu……..
170. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, shtrekga parallel o'tiladigan gorizontal kon laximi bu……..
171. Qalin ko'mir qatlamlari yoki ruda yotqiziqlarining gorizontal qalinligi bo'yicha o'tiladigan gorizontal kon laximi bu……
172. Bir-biriga yaqin joylashgan qiya laximlarni o'zaro tutashtiruvchi gorizontal kon laximi bu……..
173. Yer yuzi bilan tutashmaydigan qiya kon laximi, mexanik qurilmalar yordamida yuqori gorizontdan qazib olingan foydali qazilmani pastki gorizontga tushurishga xizmat qiladigan kon laximi bu……..
174. Yer yuzi bilan tutashmaydigan qiya kon laximi, pastki gorizontdan qazib olingan foydali qazilmani yuqori gorizontga mexanik uskunalar yordamida chiqarib berishga xizmat qiladigan kon laximi bu……
175. Yer yuzi bilan tutashmaydigan qiya kon laximi, yuqori gorizontdan qazib olingan foydali qazilmani pastki gorizontga o'z og'irlik kuchi ta'sirida tushurishga xizmat qiladigan kon laximi bu……..
176. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, bremsberg yoki uklonning bir tomoni yoki xar ikki tomonidan ularga parallel o'tiladigan kon laximi bu……
177. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, foydali qazilma qatlami bo'ylab, uning qalinligi orasidan o'tiladigan kon laximi bu……..
178. Yer yuzi bilan tutashmaydigan, qiya kon laximi bo'lib, asosan ruda konlarini qazib olishda ish joylarini shamollatish, foydali qazilma va boshqa yuklarni yuqoridan pastga o'z og'irlik kuchi ta'sirida tashishga xizmat qiladigan qiya kon laxim bu……..
179. Ko'ndalang kesim yuzasiga nisbatan uncha uzun bo'lmagan kon laximi…… deb yuritiladi
180. Bevosita foydali qazilma yotqizig'ini qazib olish uchun barpo etiladigan kon laximlari……
181. Qazish ishlari boshlanadigan qazish laximlarining yuzasi…… deyiladi
182. Ko'mir shaxtalarida kavjoy katta uzunlikka ega bo'lsa, uni …… deb yuritamiz
183. Yer osti kon laximlarini mustaxkamlash turlari nechta turga bo'linadi?
184. Chaplama betonning qalinligi qancha?
185. Bir smenada zaboy o'rtacha 2-2,5 m ga siljib ___ ta mustaxkamlagich ramalari o'rnatiladi.
186. Kombaynlarning ishlab chiqarish quvvati ……

187. _____quvvat tashkiliy texnik sabablarga ko‘ra qo‘shimcha to‘xtalishlarni xisobga olgan xolda aniqlangan.
188. To‘g‘ri o‘yiqlarda shpurlar soni asosan _____ tani tashkil qiladi.
189. _____– bu tarkibida N2, Co gazlari atmosferadagi ushbu gazlar miqdoriga nisbatan ortiqcha ko‘p bo‘lgan yoki tarkibida kislorod bo‘lmagan kon havosi.
190. Shamollatish usullari nechchi xil bo‘ladi?
191. Xaydashga asoslangan shamollatish usulida xavfsizlik qoidasiga asosan truboprovod kon laximi kavjoyidan ___m dan ko‘p orqada qolmasligi kerak.
192. Tog‘ jinslarini tozalash, o‘tish sikli davomiyligi va mexnat sarfining _____ ni tashkil qiladi.
193. Suv chiqaruvchi ariqchalar transhyasimon shaklga ega bo‘lib, rudnik xududidagi suv to‘plovchi xavza yo‘nalishida _____ qiyalikda bo‘ladi.
194. Barcha stvollarda yo‘naltiruvchilar yaruslari orasidagi masofa __ m ga teng.
195. Stvol mustaxkamlagichlari qalinligi 300 va 400mm bo‘lgan .....
196. Tik stvollarni o‘tishning texnologik sxemasi quyidagicha.....
197. Stvollarni jaylashtirsh sxemalari.....
198. Konchilik sanoati tarmoqlarida qanday konlarini qazib chiqaruvchi korxonalar faoliyat yuritadilar?
199. Konchilik sanoati texnikiqtisodiy ko‘rsatkichlarini yaxshilashga, nimani rivojlantirish orqali erishiladi?
200. Qanday kon qazish ishlari majmui ochiq kon ishlari deb yuritiladi?
201. Qanday ishlab chiqarish jarayonlari majmui ochiq kon ishlari deyiladi?
202. Konni ochiq usulda qazib olish uchun xizmat qiladigan ochiq kon lahimlari majmui qanday nomlanadi?
203. Bitta karer orqali qazib olishga ajratilgan foydali qazilma koni yoki uning bir uchastkasi nima deb nomlanadi?
204. Karerning asosiy ob’ektlari uchun yer yuzida ajratilgan maydon qanday nomlanadi?
205. Karerni chuqurlik bo‘yicha chegaralovchi tekislik nima deyiladi?
206. Karer yonbag‘rining yer yuzi bilan kesishish chizig‘i nima deb nomlanadi?
207. Karer yonbag‘rining asosi bilan kesishish chizig‘i nima deb nomlanadi?
208. Karer ustki va ostki chegaralari orqali o‘tkazilgan shartli tekislik qanday nomlanadi?
209. Karer asosi (tubi) bilan usti o‘rtasidagi o‘rtacha masofa nimani tashkil qiladi?
210. Pog‘onasimon ko‘rinishga ega bo‘lgan puch tog‘ jinsi yoki foydali qazilma qatlami nima deb ataladi?
211. Qaysi ko‘rsatkichlar karerning asosiy parametrlari hisoblanadi?
212. Konlarni ochiq usulda qazib olishda karer maydoni vertikal va gorizontal tekislik bo‘yicha ajratilishi qanday nomlanadi?
213. Pog‘ona elementlarini aniqlang?
214. Kirma va kavjoy deb nimaga aytiladi?
215. Qazish fronti deb nimaga aytiladi?
216. Berma deb nimaga aytiladi?
217. Og‘ish burchagi bo‘yicha foydali qazilma yotqiziqlari qanday bo‘ladi?
218. Og‘ish burchagi 100 gacha bo‘lgan yotqiziqlar qanday yotqiziqlar deyiladi?
219. Og‘ish burchagi 10300 bo‘lgan yotqiziqlar qanday yotqiziqlar deyiladi?
220. Og‘ish burchagi 300 dan katta bo‘lgan yotqiziqlar qanday yotqiziqlar deyiladi?
221. Karerlar shakli bo‘yicha qanday maydonli bo‘ladi?
222. Kon yotqiziqlari tarkibi bo‘yicha qanday bo‘linadi?
223. Foydali qazilma konlarini ochiq usulda qazib olish nechta davrdan tashkil topadi?
224. Konlarni ochiq usulda qazib olishda qanday kon ishlari asosiy ishlar hisoblanadi?
225. Qanday kon ishlari konlarni ochiq usulda qazib olishining asosiy jarayonlari hisoblanadi?
226. Karerlarda kon massivlarini qazishga tayyorlash qanday usullarda bajarilishi mumkin?
227. Tashish ishlarining asosiy vazifasi nima?
228. Ag‘darma hosil qilish jarayoni deganda nimani tushunasiz?

229. Konlarni ochiq usulda qazib olishda barcha kon jinslari qanday guruhlarga bo‘linadi?
230. Qanday qattiq kon jinslari qoyasimon jinslar guruhini tashkil qiladi?
231. Qanday qattiq kon jinslari yarim qoyasimon jinslar guruhini tashkil qiladi?
232. Qanday kon jinslari pishiq jinslar guruhini tashkil qiladi?
233. Qanday kon jinslari yumshoq jinslar guruhini tashkil qiladi?
234. Qanday kon jinslari sochilma jinslar guruhini tashkil qiladi?
235. Jinslar buzilish qiyinligi ko‘rsatkichi bo‘yicha necha sinfga bo‘linadi?
236. Skvajina zaryad usuli qanday hollarda qo‘llaniladi?
237. Shpur zaryadi usuli qanday hollarda qo‘llaniladi?
238. Portlatish skvajinalari qanday shaklga ega kon lahimi hisoblanadi?
239. Skvajinaning asosiy parametrlari nimalardan iborat?

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Y.L.Karimov, A.M.Xo‘jaqulov, F.M.Olimov, K.J.Hakimov. Foydali qazilmalarni ochiq usulda qazib olish Darslik. Qarshi "Intellekt" nashriyoti, 2021-yil.
2. A.M. Xuyakulov. "Ochiq mayning" nashriyoti, 2023 y. Darslik. Qarshi "Intellekt"
3. Sagatov N.X., Aripova L.T., Petrosov Yu.Ye., Jabborov M.N. Ochiq usulda qazib olish texnologiyasi va kompleks mexanizatsiyalash. Darslik. -T.: "Kamalak" nashriyoti, 2015-yil, 296 bet.
4. Sagatov N.X. Qon ishi asoslari.Darslik. - T.: TDTU, 2015. Sagatov N.X., Meliqulov A.D., Shamirzayev X.X. Foydali qazilmalarni yer osti usulida qazib olish. Darslik. T.: TDTU, 2004.

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag‘ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo‘shma majlisidagi nutq. - T.: "O‘zbekiston" NMIU, 2016. -56 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24-yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi ma’ruza. 2016-yil 7-dekabr. T.: "O‘zbekiston" milliy yuridik instituti. 2016.48 b.
3. Mirziyoyov Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. T.: "O‘zbekiston" NMIU, 2017. 488 b.
4. O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida. 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-son Farmoni.

Elektron resurslar

1. http://www.gov.uz/ - O‘zbekiston Respublikasi hukumat portali.
2. http://www.lex.uz/ O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligi milliy ma’lumotlar bazasi.
3. http://www.rusmet.ru/minjournal/.
4. http://www.ziyonet.uz/.
5. http://www.catback.ru/ Ilmiy maqolalar va o‘quv qo‘llanmalar.
6. http://www.ngmk.uz/.
7. http://www.agmk.uz/.
8. http//www.elibrary.ru/ - ilmiy elektron kutubxona.
9. http//172.16.2.210 markaz. Toshkent davlat texnika universiteti axborot resurslari.

2. "Kon lahimlarini o'tish texnologiyasi" fanidan YaDAK savollari

1. Geologik zahira o'z ahamiyatiga ko'ra quyidagi turlarga bo'linadi?
2. Zamonaviy texnologiya taraqqiyoti darajasida iqtisodiy jihatdan qazib olish samarali bo'lgan umumiy miqdorning qismi .....deyiladi?
3. Zamonaviy texnologiya taraqqiyoti darajasida qazib olish iqtisodiy jihatdan samarasiz bo'lgan umumiy miqdorning tegishli qismi ..... deyiladi?
4. O'rta va qiya foydali qazilma (ko'mir) konlarini ochish uchun, asosan qaysi konni ochish usuli tavsiya etiladi?
5. Jinslarning parchalash jarayoniga ko'rsatadigan qarshiligi.....deyiladi?
6. Qaysi ishlar kon-tayyorlov ishlariga kiradi?
7. Asosiy ishlab chiqarish jarayonlari qaysi javobda to'g'ri berilgan?
8. Qazib olingan kon massasini zaboydan shaxta stvoligacha tashish bu?
9. 1 kub metr hajmdagi rudaning og'irlik miqdori, bu?
10. Tozalash jarayonlari qaysi jarayonga tegishli?
11. Mexanizatsiyalashgan yetkazib berishni to'g'ri javobini ko'rsating?
12. Skreper qurilmalari uchun ishlatiladigan kanatlarning diametri aniq ko'rsatilgan to'g'ri javobni ko'rsating
13. Skreperlar tipiga qarab qanday turlarga bo'linadi?
14. Tog' jinslarini qazib olishda parchalashga ko'rsatadigan qarshiligi nima deyiladi...?
15. Tog' jinslarining kon mashinalari ishchi organlari va detallarini ishqalanish jarayonida yemirish qobiliyati bu...?
16. Tog' jinslari massivining ochiq yuza xosil qilinganda yemirilmaslik va muvozanatni saqlash qobiliyati bu...?
17. Ko'tarish qurilmalari o'rnatilmagan shamollatish stvollariga havoning ruxsat etilgan eng yuqori tezligi necha m/s tashkil etadi?
18. Tayyorlov lahimlarini o'tishda asosiy texnologik jarayonlarni bajaruvchi mexanizatsiya vositalarini ko'rsating?
19. Faqat yuklarni ko'tarish va tushirish uchun xizmat qiluvchi stvollarda eng yuqori havoning tezligi necha m/s tashkil yetadi?
20. Yuklar va odamlarni kutarish va tushirish uchun xizmat kiluvchi stvollarda havoning ruxsat etilgan eng yukori tezligi?
21. Burg'ulashning nechta turi mavjud?
22. Qo'l perforatorlarining og'irligi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?
23. O'zbekiston konlarini yer osti usulida qazib chiqarishda qazib olingan foydali qazilmani yer yuziga ko'tarib chiqarishning ko'p qo'llanadigan usulni aniqlang?
24. Qazish lahimlari nomini ko'rsating?
25. Qanday jinslar tub jinslar xisoblanadi ?
26. Qattiq va turg'un kon jinslaridan qisqa muddatda ishlatiladigan, gorizontal kon lahimi o'tilsa uning ko'ndalang kesim yuzasi shakli va mustaxkamlagich turi qanday bo'ladi?
27. Kon jinslari qattiqligi deb nimaga aytiladi?
28. Kon ishlari ta'rifini ko'rsating?
29. Kon lahimlari bajaradigan vazifalari bo'yicha nechta turga ajratiladi?
30. Kon lahimlarida foydali qazilma yoki jinslarni bevosita masivdan ajratib olinadigan joy nomini aniqlang?

31. Kon massividagi jinslarning qanday xususiyatlari kon-texnologik xususiyatlarga tegishli?
32. Foydali qazilma va kon jinslari qattiqlik koeffitsenti f>6 bo'lganda massivdan ajratib olish usulini ko'rsating
33. Foydali qazilma qatlami necha va qanday o'lchamlar bilan tavsiflanadi?
34. Foydali qazilmani yer osti usulida qazib olishda qanday funktsional belgili mashinalar ishlatiladi?
35. Perforatorlarning ishlash printsipi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan
36. Lahim utuvchi kombaynlarning zaboyni ishlash usuli buyicha qanday turlarga bo'linadi?
37. Lahim o'tish komplekslari asosiy mashina va uskunalari nimalardan iborat?
38. Yakka tartibdagi mustaxkamlagichlar turlarini ko'rsating
39. Detonatsiya deb nimaga aytiladi
40. Rudani ikkilamchi maydalash qachon qo'llaniladi
41. Qatlam yoki ruda olingandan keyin paydo bo'lgan bo'shliqning ust tomoni nima deyiladi?
42. Gorizontal kon lahimlarini ko'rsating?
43. Yer bag'rida qanday joylashgan foydali qazilma konini asosan shtolnyalar bilan ochiladi?
44. Shtangali mustahkamlagich bu...?
45. Qazish bo'shlig'i tabiiy saqlash deb nimaga aytiladi
46. Qazish bo'shlig'i tabiiy saqlash sinfiga kiruvchi qazish tizimini aniqlang
47. Kon lahimini old devori nima deb ataladi
48. Burg'ilash tezligi nimalarga bog'liq
49. Kapsulsiz portlatish nima?
50. Elektr usuli bilan portlatish bu?
51. Portlovchi moddaning etalon sifatida qabul qilingan turi qaysi?
52. Qanaqangi zaboylar bor?
53. Chuqurligi 5 m dan yuqori va diametri 75 mm dan yuqori bo'lgan, tog' jinsi massivida silindrik shaklda quyilgan bo'shliq ..... deb ataladi?
54. Qanday jinslar tub jinslar hisoblanadi?
55. Qazib – tashuvchi mashinalar bu ?
56. Qazib olish ishlari bu..?
57. Qanday konlar, asosan shtolnyalar yordamida ochiladi?
58. Lahim o'tish sikli qaysi jarayonlardan tashkil topadi?
59. Qanday moddalar foydali qazilma deyiladi?
60. Kon lahimi deganda nimani tushunasiz?
61. Gorizontal kon lahimlari qaysilar?
62. Foydali qazilmani yer osti usulida qazib olishda kanday funktsional belgili mashinalar ishlatiladi?
63. Kon lahimlarini saqlashga ta'sir etuvchi eng asosiy omilni ko'rsating?
64. Lahim o'tuvchi kombaynlarning zaboyni ishlash usuli bo'yicha turlari..?
65. Shpur nima?
66. Skvajina nima?
67. Shpurlarni burg'ilash nimalar bilan amalga oshiriladi?
68. Teleskopli perforatorlar nimaga mo'ljallangan?
69. Qo'lda boshqariladigan perforatorlar bilan nima burg'ulanadi?
70. Buzilgan tog' jinslari bog'liqlik darajasi buyicha nechta kategoriyaga bo'linadi?
71. Yo'qotilish bu...?

72. Mustahkamlagichlar necha hilga bo‘linadi
73. Konni ishga solish maqsadida o‘tkaziladigan lahimlar quyidagi turlarga bo‘linadi...?
74. Konlarni lahimlar yordamida qavat, panel yoki qazish bo‘linmasi deb ataluvchi qismlarga bo‘lish, bu...?
75. Foydali qazilma jinsini uning yo‘nalishi bo‘yicha, foydali qazilma jinsi, ko‘mir qatlami yoki atrof kon jinslari orasidan o‘tiladigan yer osti kon lahimi, bu.....?
76. Rudalarni massivdan maydalangan holda ajratib olish bu...?
77. Tog‘ jinsini ko‘chirish jarayoni qaysi jarayonga tegishli?
78. Sifat boshqarish jarayoni bu?
79. Rudani o‘yib olish bu?
80. Ikkilamchi maydalash bu....?
81. Yer osti rudniklarida asosiy ruda o‘yib olish usullari qaysi javobda to‘g‘ri ko‘rsatilgan?
82. Foydali qazilma jinsini uning yo‘nalishi bo‘yicha, foydali qazilma jinsi, ko‘mir qatlami yoki atrof kon jinslari orasidan o‘tiladigan yer osti kon lahimi, bu...?
83. Bajaradigan vazifalari bo‘yicha kon lahimlari nechta guruxga bo‘linadi?
84. Ko‘mir konlarini sidirg‘asiga qazish tizimi qanday sharoitlarda qo‘llaniladi?
85. Lahim atrof jinslari deformasiyasi ta’rifini aniqlang?
86. Konni bir necha qismga bo‘lish hamda qazib olish uchun zarur bo‘lgan tayyorgarlik ishlarini amalga oshirish maqsadida o‘tkazilgan lahim ..... deyiladi?
87. Tik (qiya) kovlangan kon inshooti bo‘lib, chuqurligi 100-150 m dan ziyod gacha yetadigan lahim ..... deyiladi?
88. Foydalanishga yaroqliligini va iqtisodiy samaradorligini aniqlovchi xususiyatlar majmuiga ... deyiladi?
89. Konlar shakliga qarab quyidagilarga bo‘linadi...?
90. Foydali qazilmalarni yer osti usulida qazib chiqaruvchi konchilik korxonasi?
91. Tarkibidagi foydali komponentlar soniga bog‘liq holda rudalar quyidagilarga bo‘linadi?
92. Qalinligi 0,8 m dan 4-5 m gacha bo‘lgan ruda tanalari...?
93. Yotish burchagi 0-30 bulgan ruda yotqiziqlari...?
94. Yotish burchagi 3-180 bulgan ruda yotqiziqiari...?
95. Yer sirtidan foydali qazilmagacha bo‘lgan kon lahimlar o‘tish, bu...?
96. Foydali qazilmani keng ko‘lamda qazish bo‘yicha konchilik ishlarini olib borish, bu...?
97. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi tik yoki qiya o‘tiluvchi asosiy ochuvchi kon lahimi...?
98. Chuqurligi 100 metrgacha bo‘lgan bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi asosan qidiruv maqsadlarida o‘tiluvchi tik (ayrim xollarda qiya) o‘tiluvchi kon lahimi...?
99. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi gorizontal asosiy ochuvchi kon lahimi...?
100. Shaxtalarning nisbiy metandorligi bo‘yicha 3 kategoriyasi, m^3/t
101. Shaxtalarning nisbiy metandorligi bo‘yicha o‘ta kategoriyasi, m^3/t
102. Shaxta maydoni qanday qismlarga ajratish mumkin
103. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz
104. Qatlamli konlarni qazish tizimlari deganda nimani tushunasiz
105. Qazish tizimiga quyiladagan talablar
106. Qalin ko‘mir qatlamlarni tabaqalarga ajratish usullari
107. Keng qamrovli usulda qazish mashinasi kavjoy bo‘ylab ko‘mirni massivdan necha metrgacha ajratib oladi

108. Tor qamrovli usulda qazish mashinasi kavjoy bo‘ylab ko‘mirni massivdan necha metrgacha ajratib oladi
109. Mexanizatsiyalashgan siljuvchi mustahqamlag‘ichlarni turlari
110. Kon bosimini boshqarish usullari
111. Uzun stolbali qazish tizimida qazish maydoni chegaralarida kon-tayorlov va qazish ishlari o‘zaro bog‘langani
112. Sidirg‘asiga qazish tizimida qazish maydoni chegaralarida kon-tayorlov va qazish ishlari o‘zaro bog‘langani
113. Bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi qiya o‘tiluvchi asosiy ochuvchi kon lahimi
114. Chuqurligi 100 metrgacha bo‘lgan bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi asosan qidiruv maqsadlarida o‘tiluvchi tik ayrim hollarda qiy o‘tiluvchi kon lahimi
115. Shaxta (rudnik) maydoni qavatli usulda qazishga tayyorlash qanday tavsifga ega bo‘lgan ruda tanalarini qazib olishda qo‘llaniladi
116. Shaxta maydoni sanoat zaxirasini aniqlang
117. Shaxta maydonini ochish deganda nimani tushunasiz
118. Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish tizimi ta’rifini ko‘rsating
119. Hozirgi vaqtda shaxta va rudniklarni eng ko‘p qismi qaysi usulda barpo etiladi
120. Foydali qazilmani yer osti usulida qazib olishda kanday funktsional belgili mashinalar ishlatiladi
121. Foydali qazilma yotqizig‘ining gorizontal yo‘nalishdagi eng katta o‘lchami qanday nomlanadi
122. Foydali qazilma va ruda bo‘laklarining kondision o‘lchamlari nima asosida aniqlanadi
123. Tor kovjoyli lahim o‘tish usuli qanday sharoitlarda qo‘llaniladi
124. Tanlab olingan konni ochish usuli kon qazish korxonasinning kamida necha yil davomida mo‘tadil ishlashini ta’minlash kerak
125. Ruda konlarini yer osti usulida qazib olish tizimlari qazishdan hosil bo‘lgan bo‘shlikni asrash necha sinfga bo‘linadi
126. Ruda shaxta maydonini qavatlarga ajratib, polli usulda qazishga tayyorlashda qavat va polning o‘lchamlarini qancha bo‘lishi mumkin
127. Lahim o‘tish sikli davomiyligi ta’rifini aniqlang
128. Shaxtalarning suvdorlik koeffisenti deganda nimani tushunasiz
129. Shaxta maydonini polli usulda qazishga tayyorlash qanday ruda tanalarini qazib olishda qo‘llaniladi
130. Kon lahimini old devori bu
131. Toshko‘mirni o‘rtacha zichligi, t/m^3
132. Foydali qazilma qatlami deganda nimani tushunasiz
133. Cho‘kindi jinslarning mumkin bo‘lgan qalinligini aniqlang
134. Shaxta va rudniklarda shaxta ichi transporti necha texnologik bo‘g‘indan tashkil topadi
135. Shaxta maydonini polli usulda qazishga tayyorlashda bremsberg (uklon)ga parallel o‘tkaziladigan yo‘laklarni vazifasini ko‘rsating
136. Shaxta maydonining cho‘ziqlik bo‘yicha o‘lchami qancha bo‘lganda stvollar maydonining har ikki chekkasiga joylashtiriladi
137. Shaxtalarda kovjoy oldi bo‘shligi eni 2 m masofada ochilgan bo‘lib, 1 sutka davomida buzilmay tursa, bu massiv turg‘unlik bo‘yicha qaysi sinfga kiradi
138. Rudani yer qa’ridan sifatli va to‘laroq qazib olish darajasi uning.....bilan baholanadi
139. Kon bosimi ta’rifini ko‘rsating
140. Kon lahimlarini o‘tishda bajariladigan asosiy jarayonlarni ko‘rsating

141. Ruda tushiruvchi lahim orqali rudani lahim tagiga tushirish odatda uni.....bilan birga kuzatiladi
142. Qazish bo'shlig'ini tabiy saqlash sinfiga kiruvchi qazish tizimini aniqlang
143. Kon lahimlari shaklini tanlashga ta'sir etuvchi asosiy omillarni aniqlang
144. Qattiqlik birligi sifatida prof. Potodyakonov qaysi jins qattiqligini qabul qilgan
145. Koni ochuvchi va qazishga tayyorlovchi lahimlar qattiq kon massividan o'tilganda, asosan qaysi usul qo'llaniladi
146. Chuqurligi 100 metrgacha bo'lgan bevosita yer yuzi bilan tutashuvchi asosan qidiruv maqsadlarida o'tiluvchi tik (ayrim xollarda qiya) o'tiluvchi kon lahimi
147. Asosan metall rudalari, kon-kimyo xom ashyo va qurilish materiallarini yer osti usulida qazib chiqaruvchi konchilik korxonasi bu
148. Qimmatbaho metallrga ega bo'lgan sochma konlarni qazib chiqaruvchi konchilik korxonasi
149. Yer yuzi bilan tutashmaydigan stvoldan foydali qazilmagacha bo'sh tog' jinslaridan foydali qazilma yotish chizig'igacha to'g'ri burchak ostida o'tiluvchi gorizontal kon lahimi?
150. Yer yuzi bilan tutashmaydigan foydali qazilma yotish chizigiga parallel o'tiluvchi tayyorlovchi gorizontal kon lahimi?
151. Yer yuzi bilan tutashmaydigan foydali qazilma yotish chizig'iga to'g'ri burchak ostida fakat ruda gavdasi ichidagi utiluvchi gorizontal kon lahimi?
152. Asosiy gorizontdan tepa tomonga asosan rudalarni tashish uchun o'tiladigan qiya kon lahimi?
153. Asosiy gorizontdan pastda joylashgan rudalarni ko'tarish uchun o'tiladigan qiya kon lahimi?
154. Bevosita yer yuzi bilan tutashmaydigan foydali qazilmaning ochish uchun o'tiluvchi tik yoki qiya va stvol vazifasini bajaruvchi kon lahimi?
155. Yupqa kon yotqizig'ini o'lchamini aniqlang?
156. Shaxtaning II kategoriya nisbiy metanchanligi $m^3/t.s$?
157. Normal sharoitda 1 gramm molekulaning hajmi?
158. Metanning alangalanish harorati?
159. Metanning havo tarkibidagi portlovchanligi chegarasi?
160. Metanning havo tarkibidagi konsentratsiyasi qanday bo'lganda portlaydi?
161. Mikro iqlim – bu?
162. Kislorodning zichligi necha g/sm3 teng?
163. Shaxta havosi tarkibidagi azot oksidi qoldiqlari portlatilgan kon massasida necha soatgacha saqlanib turishi mumkin?
164. Shaxta sharoitida havo namligini qanday asbob yordamida aniqlanadi?
165. Kon lahimlari bajaradigan vazifalari bo'yicha nechta turga ajratiladi?
166. Metanni mahalliy yig'ilishini bartaraf etish uchun kon mashinalariga nimalar o'rnatiladi?
167. Qaysi gazning havo tarkibidagi konsentratsiyasi yuqori bo'lgan hollarda o'pkaga ta'sir etib, yo'talish, ko'krak qisilishi va xirillash kabi kasalliklarni tug'diradi?
168. Kon lahimlaridagi havoning harakatlanish tezligi 2 m/s va nisbiy namligi 90% dan ortiq bo'lganda qanchadandan oshmasligi kerak?
169. Shaxta havosini konditsiyalashda asosan nima ish qilinadi?
170. Kolorifer qurilmasi kanali bilan stvol o'rtishda 5 m lik masofada havo harorati qanchadan kam bo'lmasligi kerak?
171. Qish kunlarida kon lahimlarida normal issiqlik sharoitini hosil qilishda qanday qurilmalardan foydalaniladi?
172. Og'ish burchagi bo'yicha "qiyaroq (yotiq)" qatlamni og'ish burchagi, necha gradusni tashkil etadi?

173. Og'ish burchagi bo'yicha "qiya" qatlamni og'ish burchagi, necha gradusni tashkil etadi?
174. Og'ish burchagi bo'yicha "o'ta-qiya" qatlamni og'ish burchagi, necha gradusni tashkil etadi?
175. Og'ish burchagi bo'yicha "tik" qatlamni og'ish burchagi, necha gradus?
176. Qalinlik bo'yicha "juda yupqa" qatlamni (yotqiziq) rusumlari, necha m tashkil yetadi?
177. Qalinlik bo'yicha "yupqa" qatlamni (yotqiziq) rusumlari, necha m tashkil yetadi?
178. Qalinlik bo'yicha "o'rtacha" qalinlik qatlamni (yotqiziq) rusumlari, necha m tashkil yetadi?
179. Qalinlik bo'yicha "qalin" qalinlik qatlamni (yotqiziq) rusumlari, m?
180. Ko'mir qatlamlar oddiy deb qaysi tarkibga aytiladi?
181. Ko'mir qatlamlar murakkab deb qaysi tarkibga aytiladi?
182. Ko'mir shaxtalarda yo'qotilish koeffitsienti bu.....?
183. Ko'mir shaxtaning asosiy parametrlari?
184. Ko'mir konning geologik zahirasi?
185. Ko'mir konning sanoat zahirasi?
186. Ko'mir shaxtaning ishlab chiqarish quvvati?
187. Shaxtalarning hisobiy ishlash muddati?
188. Shaxtaning to'liq ishlash muddati?
189. Ko'mir qatlamni unumdorligi?
190. Toshko'mirni o'rtacha zichligi, necha t/m^3 ga teng?
191. Antratsitni o'rtacha zichligi, necha t/m^3 ga teng?
192. Qo'ng'ir ko'mirni o'rtacha zichligi, t/m^3?
193. Yer osti usulida qazishning assosiy bosqichlari?
194. Asosiy (bosh) ochuvchi rusumli lahimlarga nima kiradi?
195. Shaxta maydoni hududida bosh va yordamchi stvollarning o'zaro joylashish?
196. Metan bo'yicha ko'mir shaxtalarni kategoriyalari nechta turga bo'linadi?
197. Shaxtalarning nisbiy metandorligi bo'yicha 1 kategorisi, m^3/t?
198. Shaxtalarning nisbiy metandorligi bo'yicha 2 kategorisi, m^3/t?

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Asosiy adabiyotlar.

1. Eshonqulov U.X., Qayumov O.A., Latipov Z.Y., Nomdorov R.U., Xo'jaqulov A.M. Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olish texnologiyasi.– darslik. Qarshi "Intellekt nashriyoti" 2023 y.
2. A.M.Khujakulov. Ochiq konchilik ishlari – darslik. Qarshi "Intellekt nashriyoti" 2023 y.
3. X.A.Nurxonov, A.Y.Shukurov, N.A.Boymurodov. Burg'ilash va portlatish ishlarida xavfsizlik qoidalari. O'quv qo'llanma. – Qarshi "Intellekt" nashriyoti, 2022 yil.
4. Sagatov N.X. Kon ishi asoslari. O'quv qo'llanma. Toshkent: TDTU, 2005.-212 b.

Qo'shimcha adabiyotlar.

1. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutqi.-T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. -56 b.
2. Mirziyayev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7-dekabr – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. – 48 b.

3. Mirziyayev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 488 b.
4. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida. 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son farmoni.

Elektron resurslar

1. http://www.gov.uz/ – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
2. http://www.lex.uz/ – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlar milliy bazasi.
3. http://www.rusmet.ru/minjournal/
4. http://www.ziyonet.uz/
5. http://www.catback.ru/ – Научные статьи и учебные материалы.
6. http://www.ngmk.uz/
7. http://www.agmk.uz/
8. http //www.elibrary.ru/ – ilmiy electron kutubxona.
9. http//172.16.2.210 – Toshkent davlat texnika universiteti axborot resurslar markazi.

3. "Foydali qazilma konlarini ochiq usulda qazib olish jarayonlari" fanidan YaDAK savollari

1. Ochiq kon ishlari ta'rifini ko'rsating.
2. O'zbekston Respublikasi nodir metallar qazib chiqarish bo'yicha dunyo miqyosida nechanchi o'rinda turadi.
3. Qanday jinslar tub jinslar hisoblanadi?
4. Konchilik sanoati nechta mustaqil tarmoqdan tashkil topgan?
5. O'zbekiston Respublikasi dunyo miqyosida nodir metallar zahirasi bo'yicha nechinchi o'rinda turadi?
6. Qanday moddalar foydali qazilma deyiladi?
7. Foydali qazilma atamasi ta'rifini ko'rsating.
8. Og'ish burchagi 18-39 gradusgacha bo'lgan qatlam turi nomini ko'rsating.
9. Pog'ona ish maydoni kengligiga ta'sir etuvchi omillar
10. Ochish koeffitsienti ta'rifini ko'rsating
11. Foydali qazilma qatlami nechta va qanday o'lchamlar bilan tavsiflanadi?
12. Kon ishlari deganda nimani tushinasiz?
13. Qatlam og'ishi qanday ko'rsatkich bilan belgilanadi?
14. Zamonaviy texnika va texnologiya bilan qazib olinib moddiy ishlab chiqarishda samara beradigan kon zaxirasini aniqlang
15. Karyerlarning suvdorlik koeffitsenti deganda nimani tushinasiz?
16. Foydali qazilma qatlami necha va qanday o'lchamlar bilan tavsiflanadi?
17. Konlarni ochiq usulda qazib olish nechta bosqichda amalga oshiriladi.
18. Konlarni ochiq usulda qazishda ekpluatatsion ochish koeffitsenti ta'rifini ko'rsating.
19. Kon massivi jinslarining kon-texnik xossalarini ko'rsating
20. Qanday jinslar tub jinslar deyiladi?
21. Foydali qazilma qatlami ta'rifini ko'rsating.
22. Qattiqlik birligi sifatida prof. Protodyakonov qaysi jins qattiqligini qabul qilgan?
23. Kon jinslari ta'rifini aniqlang.
24. Kon jinslari qattiqligi deb nimaga aytiladi?
25. Kon jinslarining qattiqligi ta'rifini ko'rsating
26. Kon massividagi jinslarning qanday xususiyatlari kon-texnologik xususiyatlarga tegishli?
27. Qaysi xollarda tog' jinsini portlatish orqali maydalashda ustqo'yma zaryadlar ishlatiladi?
28. Kon jinslarini qattiqlik koeffitsienti f > 4 bo'lganda ularni massivdan ajratib olish usulini aniqlang
29. Massivdan ajratib olingan (maydalangan) kon jinslari xossalarini aniqlang.
30. Karyer pog'onalarida skvajinani ortiqcha burg'ilash (perebur) nima uchun kerak
31. Zamonaviy karyerlarda skvajina burg'ilashning qaysi usuli keng qo'llaniladi
32. Qaysi burg'ilash usulida skvajina kavjoydagi jinslar ezilish va chatnash asosida massivdan ajratiladi
33. Burg'ilash stanoklari unumdorligiga ta'sir etuvchi omillarni ko'rsating
34. Kon massivini konturli portlatish qachon ishlatiladi?
35. Kon jinsini fizik – texnik xarakteristikasiga nimalar kiradi?
36. Ustqo'yma zaryadlari bilan kon jinslarini maydalash asosan qaysi sharoitlarda qo'llaniladi
37. Bir kovushli ekskavatorlarning turini aniqlang
38. Siklli printsipda ishlaydigan qazib-yuklovchi uskuna turini ko'rsating
39. Karyerlarda eng ko'p qo'llanadigan qazib – yuklovchi mashinalar nomini ko'rsating
40. Ekskavatorlar rusumidagi raqamlar nimani bildiradi
41. Bir cho'michli ekskavatorning ishchi parametrlarini ko'rsating
42. Ko'rsatilgan ekskavatorlarning qaysi biri draglayn turiga kiradi.
43. Gidravlik ekskavator rusumini ko'rsating
44. Ko'p cho'michli va rotorli ekskavatorlarning cho'michlarini sig'imi o'lcham birligini aniqlang

45. Rotorli ekskavatorlarning ishchi parametrlarini ko‘rsating
46. Ekskavator portlatilgan jins yoyilmasini cho‘mich traektoriyasi yo‘nalishida qazib olish qancha masofada cho‘michi to‘ladi
47. Ekskavatorning teoritik unumdorligi nimalarga bog‘liq?
48. Rotorli ekskavator afzalliklari
49. Karyer yillik yuk aylanmasi qancha bo‘lganda temir yo‘l transporti qo‘llanadi
50. Karyerda qo‘llanadigan rels rusumidagi sonlar nimani bildiradi
51. Siklli tamoyilda ishlaydigan transport vositasini belgilang
52. Uzlukli tamoyilida ishlaydigan transport vositalarini ko‘rsating
53. Uzlukli prinsipda ishlaydigan transport vositasini kursating
54. Temir yo‘l transportida lokomotivlarning “ilashish” kuchi ta’rifini ko‘rsating
55. Karyerlarda qoplama (ochish) jinslarini tashishda qo‘llanadigan vagon rusmini aniqlang
56. Karyer yo‘llari trassasida bosh ko‘tarilish (tushish) qiyaligi ir trassaning qanday uchastkasi bo‘yicha belgilanadi
57. Ag‘darmalarda ekskavator-draglayn qanday maqsadda ishlatiladi?
58. Buldozerli ag‘darma sxemasi afzalliklarini ko‘rsating
59. Ag‘darma hosil qilishda ish fronti nechta usulda surilishi mumkin
60. Plugli ag‘darma xosil qilganda temir yo‘lni qayta joylash qadamini ko‘rsating.
61. Ag‘darma to‘pigining samarali uzunliligi qancha bo‘lishi mumkin
62. Transport-ag‘darma ko‘prigi bilan ag‘darma hosil qilish sharoitini aniqlang
63. Avtotransport qo‘llanganda asosan qaysi ag‘darma hosil qilish usulidan foydalaniladi
64. Qaysi turdagi transportlar konsolli ag‘darmada ishlatiladi?
65. Ag‘darmani qabul qilish imkoniyatini nima belgilaydi?
66. Buldozer bilan ag‘darma hosil qilishda ag‘darma to‘pigining iqtisodiy maqbul uzunlini ko‘rsating
67. Karyer maydoni ta’rifini aniqlang
68. Kon lahimlari yer qobig‘ida joylashishi bo‘yicha necha turga bo‘linadi?
69. Shaxta (Karyer) maydoni ta’rifini ko‘rsating.
70. Kapital transheya ta’rifini ko‘rsating
71. Kesuvchi transheya ta’rifini ko‘rsating
72. Kon lahim deganda nimani tushinasiz?
73. Bajaradigan vazifalari bo‘yicha kon lahimlari necha guruhga bo‘linadi?
74. Karyer maydonini ochishda kapital transheyalar maydon chegarasiga nisbatan qanday joylashishi mumkin
75. Karyerda temir yo‘l transporti qo‘llanganda kapital transheya trassasi qiyaligi qancha bo‘lishi mumkin?
76. Karyerda yangi gorizont ochilayotganda qanday kavjoy ishlatiladi.
77. Qattiqlik koeffienti (f) qancha bo‘lganda transheyalar mexanik usulda o‘tiladi?
78. Tanlab olingan koni ochish usuli korxonaning kamida necha yil mo‘’tadil ishlashini ta’minlash kerak?
79. Karyer maydonini ochish usulini ko‘rsating
80. Konlarni transheyasiz ochilganda qanday ko‘tarish, siljitish va yuklash vositalaridan foydalaniladi
81. Konlarni ochiq va yer osti lahmlari bilan (aralash usulda) ochish qanday sharoitlarda qo‘llaniladi?
82. Karyer maydonini guruh transheyalar tizimi bilan ochishda gorizontlar soni nechtagacha bo‘lishi mumkin
83. Kapital transheya trassasining qiyaligini nimalar belgilaydi
84. Ochiq kon lahimlarini saqlashga ta’sir etuvchi eng asosiy omilni ko‘rsating.
85. Foydali qazilma yotqizig‘i qanday kon-geologik sharoitda yotganda gorizontlarni ochish ishlari Karyer ishlash muddati davomida bajarilib boradi?
86. Transheyalarni portlatish usulida qurishda qo‘llanadigan PM zaryadini aniqlang

87. Transheyalar o‘tishda uzaytirilgan ishchi organli ekskovatordan nima maqsadda foydalaniladi?
88. Kirma va kavjoy deb nimaga aytiladi ?
89. Lentali konveyerlar qiyaligi qanday bo‘lgan kon lahimlarida qo‘llanishi mumkin?
90. Ochiq usulda konlarni qazib chiqarishda qazish tizimlari tasnifini dastlab tavsiya qilgan olimni ko‘rsating.
91. Konlarni ochiq usulda qazib chiqarish tizimi ta’rifini ko‘rsating;
92. Akad. N.V. Melnikov tavsiya etgan ochiq kon qazish tizimi tasnifi asosida nima yotadi?
93. Prof. SHeshko E.F. tavsiya etgan qazish tizimlari tasnifi asosida nima yotadi?
94. Pog‘ona ishchi maydoni kengligiga ta’sir etuvchi omillarni ko‘rsating
95. Berma deb nimaga aytiladi
96. Qanday qatlamlar o‘ta qiya qatlam deyiladi?
97. Karyerlar shakli bo‘yicha qanday maydonli bo‘ladi.?
98. Ochiq kon qazish amaliyotida zamonaviy qazib-yuklovchi vositalar (EKG-8, EKG-12,5 ekskavatorlari) qo‘llanilganda pog‘ona balandligi (h) qancha bo‘lishi mumkin.
99. Ochiq kon qazish tizimining asosiy elementlarini ko‘rsating.
100. Karyerdagi kon ishlari rejimi deb nimani tushuniladi?
101. Granit va marmar bloklarni qaysi usulda passirovka qilinadi
102. Qanday ag‘darma ichki ag‘darma deb yuritiladi.
103. Ag‘darma hosil qilishda draglaynlardan nima maqsadda foydalaniladi?
104. Transportsiz qazish tizimining qo‘llanish sharoitini aniqlang
105. Ichki ag‘darma hosil qilishda qoplama jinslarni qayta ekskavatsiyalash tizimi qaysi olim tomonidan tavsiya etilgan
106. Akad. V.V. Rjevskiy taklif qilgan ochiq kon qazish tizimi tasnifi asosida nima yotadi?
107. Zamonaviy texnologiya asosida qazib olinganda moddiy ishlab chiqarishda samara beradigan kon zaxirasini aniqlang.
108. Konchilik amaliyotida foydali qazilmani yo‘qotilishi miqdoriga ta’sir etuvchi asosiy omilni ko‘rsating
109. Ag‘darmaning asosiy parametrlari aniqlang
110. Qanday ag‘darma tashqi ag‘darma deb yuritiladi
111. Kapital transheyalar tizimi deb qanday transheyalar majmuiga aytiladi.
112. Kapital transheyalarning qurilish hajmi qanday aniqlanadi.
113. Gorizontal va yotiq konlarni qazib olishda qanday xususiyatga qarab ish yuritiladi.
114. Kapital transheya trassasi deb nimaga aytiladi.
115. Karyerning so‘ngi chegaralariga nisbatan joylashishi bo‘yicha kapital transheyalar trassasi qanday bo‘lishi mumkin.
116. Xizmat qilish muddati bo‘yicha trassalar qanday ajratiladi.
117. Trassaning asosiy parametrlari nimalardan iborat bo‘ladi.
118. Lentali konveyyer nimalardan iborat bo‘ladi.
119. Ag‘darmani qanday usulda to‘ldiriladi.
120. Ag‘darma tupiklarining optimal uzunligini aniqlang?
121. Kon lahimlarini o‘tish deganda nimani tushiniladi.
122. Transheyani temir yo‘l transportidan foydalanib mexanik bir cho‘michli ekskavator bilan o‘tishda qazib olingan jinslarni qanday yuklash usuli qo‘llanadi.
123. Transheya o‘tishda avto ag‘dargichlarni yuklanish joyiga yetkazib berish sxemalari.
124. Transheyani transportsiz usulda o‘tish qachon qo‘llaniladi.
125. Kon-kapital ishlari qanday ishlar majmuidan iborat bo‘ladi.
126. Gorizontal va yotiq joylashgan qatlamsimon hamda sochma konlarda karyer maydoni konturida ish fronti qanday ko‘rinishda surilib boradi.
127. Kon qazish ishlari olib borilayotgan va mashina-mexanizmlar joylashgan karyer yonbag‘ri nima deyiladi.
128. Ishchi yonbag‘rning konstruksiyasi va og‘ish burchagi nimani hisobga olingan xolda tanlab olinadi.

129. Karyer ishlamaydigan yonbag‘ridan uzoq vaqt davomida foydalanilishi tufayli u qanday bo‘lishi kerak.
130. Ishchi gorizontlarni ochish, dastlabki ish frontini hosil qilish uchun barpo etiladigan qiya va gorizontal kesuvchi transheya ko‘rinishidagi kon lahimlarini yoki kotlavanlar bajarish ishlarini qanday kon ishlariga kiradi.
131. Ochiq usulda konlarni qazib olish texnologiyasi asosan nimalarga bog‘liq bo‘ladi.
132. Konlarni ochiq usulda qazib olish tizimlarining asosiy elementlarini nimalar tashkil qiladi.
133. Pog‘ona balandligi va qiyalik burchagi, kirma kengligi, ish maydonining kengligi, karyer ishlaydigan yonbag‘rining qiyalik burchagi, ekskavator blokining uzunligi, ochish va qazish ishlari frontining uzunligi va ishchi pog‘onalar soni kabilar yig‘indisi nima deb nomlanadi.
134. Kavjoyning surilish tezligi, ish frontining surilish tezligi, karyerning chuqurlashish tezligi, ish fronti uzunligi yoki ish maydoni birligidan olinadigan unumdorlik foydali qazilma yo‘qotilishi va foydali qazilmani sifatsizlanishi kabilar yig‘indisi nima deb nomlanadi.
135. Kon jinslari fizik-mexanik xususiyatlari, qazib-yuklash mashinalari ishchi parametrlari, qo‘llanadigan transport vositasi va pog‘onada ishni tashkil qilish usulidan kelib chiqqan xolda nimani aniqlash mumkin
136. Gorizontal va yotiq qatlamsimon hamda sochma konlarning geologik sharoitlari qoplama (ochish) jinslarning qanday joylashtirishga imkon beradi.
137. Qazib olishda qo‘llanadigan uskunalarning parametrlari, qazish texnologiyasi va uni kompleks mexanizatsiyalashni nima belgilab beradi.
138. Ochish jinslarining qazib oluvchi uskunalarning parametrlari kattaligi nimaga bo‘ladi.
139. Ekskavator kirmasining kengligi, foydali qazilma qatlami qalinligi, pog‘ona qiyalik bo‘yicha, ag‘darma qiyalik burchagi va boshqa omillarga bog‘liq bo‘lgan ochish ekskavatorining ishchi parametrlarini tanlab olish nima uchun kerak.
140. Qazishdan bo‘shagan maydon minimal kengligi suv yig‘iladigan xovuzcha (zumf) tomon ma’lum qiyalikka ega bo‘lishi qanday o‘lchamlar orqali aniqlanadi.
141. Qoplama jins qatlamlarida agressiv o‘z-o‘zidan yonadigan yoki radiaktiv kon jinslari bo‘lgan sharoitlarda atrof muhitni bunday jinslar ta’siridan muxofaza qilish uchun nima ish qilinadi.
142. Qoplama jinslar qalinligida joylashgan agressiv jinslarning xolatiga nisbatan konlar bo‘linadi.
143. Radiaktiv jinslarni ajratib qo‘yish uchun ularni qancha qalinlikdagi inert jinslar bilan qoplab qo‘yish yetarli bo‘ladi.
144. Foydali qazilma yotqizig‘ini qazib olishdan bo‘shagan maydonga joylashtiriladigan jinslar xajmini ko‘paytirish texnologik sxemasining nechta tipik varianti konchilik amaliyotida keng qo‘llaniladi.
145. Foydali qazilma yotqizig‘ini qazib olishdan bo‘shagan maydonga joylashtiriladigan jinslar xajmini ko‘paytirish texnologik sxema qanday kamchiliklarga ega.
146. Foydali qazilma yotqizig‘ini qazib olishdan bo‘shagan maydonga joylashtiriladigan jinslar xajmini ko‘paytirish texnologik sxema qanday avfzalliklarga ega.
147. Solishtirish qayta ekskovatsiyalash koeffitsiyenti bo‘yicha qanday ishlar amalga oshiriladi.
148. Chuqurligi katta bo‘lgan karyerning yon tomonlari bortlarida muxofaza va transport bermalarini joylashtirish nimaga olib keladi.
149. Qoplama jinslar yarim qoyasimon bo‘lib, ularning ustini qalin oqindi jinslar qoplagan bo‘lsa, u holda qanday texnologik sxemadan foydalaniladi.
150. Ag‘darma ustiga oqindi (hosildor) jinslarni to‘kilishi qanday kon ishlarini qilishni osonlashtiradi.
151. Ag‘darma hosil qilish sxemaning parametrlarini hisoblashda qanday mezonlar asosiy bo‘ladi.
152. Qoplama jinslarni tashqi ag‘darmaga tashishda ochish ishlari texnologiyasi qanday konlarini qazib olishda qo‘llanadi.
153. Qoplama jinslarni ichki va tashqi ag‘darmalarga tashishda ochish ishlari texnologiyasi qachon qo‘llanadi.
154. Foydali qazilma qatlamlari ikki va undan ortiq qatlamlardan tashkil topgan bo‘lsa, u holda qatlamlar ustidagi qoplama jinslar qayerga tashiladi.

155. Foydali qazilma qatlamlari ikki va undan ortiq qatlamlardan tashkil topgan bo‘lsa, qatlamlar orasidagi jinslar qayerga tashiladi.
156. Jinslarni gidrotransport bilan tashishda ochish ishlari texnologiyasi qachon va qanday sharoitda qo‘llaniladi.
157. Qoplama jinslar tarkibida glina, qum, ohak kabi yondosh foydali qazilmalar mavjud bo‘lishi gidrotransport yordamida yetkazib berish orqali ochish ishlarining texnologiyasi qanday tasir yetadi.
158. Karyer ustki va ostki chegaralari orqali o‘tkazilgan shartli tekislik qanday nomlanadi.
159. Karyer yonbag‘rining asosi bilan kesishish chizig‘i nima deb nomlanadi.
160. Karyer yonbag‘rining yer yuzi bilan kesishish chizig‘i nima deb nomlanadi.
161. Karyerni chuqurlik bo‘yicha chegaralovchi tekislik nima deyiladi.
162. Karyerning asosiy obektlari uchun yer yuzida ajratilgan maydon qanday nomlanadi.
163. Bitta karyer orqali qazib olishga ajratilgan foydali qazilma koni yoki uning bir uchastkasi nima deb nomlanadi.
164. Konni ochiq usulda qazib olish uchun xizmat qiladigan ochiq kon lahimlari majmui qanday nomlanadi.
165. Qanday ishlab chiqarish jarayonlari majmui ochiq kon ishlari deyiladi.
166. Konlarni ochiq usulda qazib olishni qanday afzalliklari bor.
167. Qanday kon qazish ishlari majmui ochiq kon ishlari deb yuritiladi.
168. Foydali qazilma konlarini qaysi usulda qazib olish texnikaviy, iqtisodiy va ijtimoiy jihatdan istiqbolli usul hisoblanadi.
169. Konchilik sanoati texnik-iqtisodiy ko‘rsatkichlarini yaxshilashga nimani rivojlantirish orqali erishiladi.
170. Konchilik sanoati tarmoqlarida qanday konlarini qazib chiqaruvchi korxonalar faoliyat yuritadilar.
171. Qanday ko‘rinishdagi transport vositasi qo‘llanayotgan karyerning har bir zonasi uchun qazib olish texnologiyasining parametrlari alohida hisoblanadi.
172. Tasdiqlangan meyoriy ko‘rsatkichlar va hisobot davridagi kon ishlarining rejasiga muvofiq karyer yoki uning bir uchastkasi uchun baholangan foydali qazilma yo‘qotilishi va kon-kapital lahimlar o‘tishda va transport bermalaridagi normalashtirilmaydigan foydali qazilma yo‘qotilishlari kabilar qanday yo‘qotilishlarga kiritiladi.
173. Ekspluatatsion razvedka ma’lumotlari asosida har bir ekspluatatsion blok (uchastka) uchun texnik-iqtisodiy hisoblashlar bilan belgilangan foydali qazilma yo‘qotilishi qanday nomlanadi.
174. Loyihada qanday yo‘qotilishlar miqdori aniqlangan bo‘ladi.
175. Loyihalash bosqichida aniqlangan foydali qazilma yo‘qotilishi nima deb ataladi.
176. Yo‘qotilishlar qanday turlarga bo‘linadi.
177. Qabul qilingan texnologiya va kon ishlarini tashkil qilish usuliga bog‘liq bo‘lgan foydali qazilmani bevosita qazib olish jarayonlarida sodir bo‘ladigan yo‘qotilishlar qanday yo‘qotilishlarni tashkil qiladi.
178. Foydali qazilmaning muhofaza, to‘siq va seliklarda, karyer yon bag‘irlarida transport bermalari ostida, kon-geologik, gidrogeologik va boshqa sharoitlar bo‘yicha yo‘qotilishi qanday yo‘qotilishni tashkil qiladi.
179. Konlarni ochiq usulda qazib olishda foydali qazilmaning yo‘qotilishi qanday yo‘qotilishlarga bo‘linadi.
180. Rudali va rudasiz uchastkalarni alohida portlatish usuli qanday sharoitlarda qo‘llanadi.
181. Blokni oldingi portlatishdan hosil bo‘lgan kon massasi yoyilmasini pog‘ona qiyalik tekisligiga yondoshgan qismini qazib olmasdan qoldirib portlatish qanday nomlanadi.
182. Geologik strukturani saqlagan holda blokni portlatish, rudali va rudasiz uchastkalarni alohida portlatish, ruda tanasi bilan kon jinslari tutashishi bo‘yicha portlatish, rudali va rudasiz uchastkalarni noto‘g‘ri portlatish, bloklarni kon massasini qazib olib tozalangan kavjoyda ko‘p va bir qatorli skvajinalar bilan birgalikda portlatish usullaridan qanday ishlarda foydalaniladi.
183. Konchilik amaliyotida foydali qazilma pog‘onalarining balandligi kamaytirilishi nimani ta’minlaydi.

184. Shtok va noyob metall konlarini qazib olish usuli va texnologiyasi nimalarni hisobga olgan holda tanlab olinadi.

185. Sochilma konlarni qazib olish texnologiyasi nimaga asoslanib aniqlanadi.

186. Rudani omuhtalash bevosita qayerda amalga oshiriladi.

187. Fabrikaga beriladigan rudani belgilangan davr mobaynida sifatiy tavsifini bir xil bo'lishini ta'minlaydigan tadbirlar majmuiga qanday majmua deyiladi.

188. Qanday xaritani asosiy talablarni ruda tarkibidagi ajratib olinadigan metall va zararli komponentlar miqdorining tebranish (o'zgarish) chegaralari, metallning oksidlanish darajasi, rudaning namligi va yirikligi, turli genetik tipdagi rudalarning foizlardagi o'zaro nisbati va boshqalar tashkil qiladi.

189. Rudani omuhtalashning barcha masalalari qanday jarayonlari talablariga binoan hal qilinadi.

190. Qanday karyerlarda avtomobil transporti bilan rudani tashish va rudani rudatushirgich yoki sirpanmalar orqali o'z og'irlik kuchi ta'sirida yuqoridan pastga yetkazib berishdan (gravitatsion transport) birgalikda foydalanish keng qo'llaniladi.

191. Yarimqoyasimon kon jinslarini qazib olib, gidrotransport yordamida tashish uchun tayyorlashda qanday vositalardan foydalaniladi.

192. Yuklash apparatidan magistral quyqa quvurigacha kon jinslarini gidrotransport yordamida yetkazib berishda qanday quvurlaridan foydalanish istiqbolli hisoblanadi.

193. Ochilgan zahira deganda qanday zahira tushuniladi.

194. Foydali qazilmalarning A+B+C1 kategoriyalari bo'yicha hisoblangan va loyihalash uchun qabul qilingan tovar ruda zahiralari nimani ta'minlaydi.

195. Eksplutatsion ruda yo'qotilishi, rudaning sifatsizlanishi va texnologik namligini hisobga olgan holda aniqlangan sanoat zahira nima deb nomlanadi.

196. Massivda joylashishi bo'yicha foydali qazilma tanasi barqaror, foydali komponentlar tana bo'yicha bir tekis tarqalgan, puch jinslar aralashgan, nokonditsion, qattiq, maydalanuvchan kabi sifatlarga ega bo'lgan konlarga qanday konlar bo'linadi.

197. Qanday konlar tarkibi va sifati bo'yicha yuqori sifatli, sifatsiz va juda sifatsiz, oson boyitiladigan va qiyin boyitiladigan, tarkibida zararli qo'shimchalar borligi va yo'qligi kabi hususiyatlari bilan bir - biridan farqlanadi.

198. Ruda tanasining gorizontga nisbatan og'ish burchagi bo'yicha qanday tavsiflanadi.

199. Ruda tanasining shakli va o'lchamlari qanday tavsiflanadi.

200. Konchilik amaliyotida foydali qazilma yo'qotilishi va sifatsizlanishi qanday usullarda aniqlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Asosiy adabiyotlar.

1. N. H.Sagatov, L. T. Aripova Y. E. Petrosov, M. N. Djabborov. OCHIQ KON ISHLARI TEXNOLOGIYASI VA KOMPLEKS MEXANIZATSIYALASH. Toshkent – 2015.
2. В.Р. Рахимов, Н.У. Убайдуллаев Шахта ва рудникларни лойихалаш асослари.Узбекистон файласуфлари миллий жамияти нашриёти. 2012 й.
3. Шестаков В.А. Проектирование горных предприятий. Учебник. М.: МГТУ, 2003.-800 с.
4. В.С. Хохряков Проектирование карьеров М: "Недра", 1980.-335 с.
5. X.A.Nurxonov, A.Y.Shukurov, N.A.Boymurodov. Burg'ilash va portlatish ishlarida xavfsizlik qoidalari. O'quv qo'llanma. – Qarshi "Intellekt" nashriyoti, 2022 yil.
6. Пешкова М.Х. Экономическая оценка горных проектов. М.: МГТУ, 2002. - 422 с.
7. Sagatov N.X. Kon ishi asoslari. O'quv qo'llanma. Toshkent: TDTU, 2005.-212 b.

Qo'shimcha adabiyotlar.

5. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutqi.-T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. -56 b.

6. Mirziyayev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7-dekabr – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. – 48 b.
7. Mirziyayev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 488 b.
8. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida. 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son farmoni.

Elektron resurslar

10. http://www.gov.uz/ – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali.
11. http://www.lex.uz/ – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlar milliy bazasi.
12. http://www.rusmet.ru/minjournal/
13. http://www.ziyonet.uz/
14. http://www.catback.ru/ – Научные статьи и учебные материалы.
15. http://www.ngmk.uz/
16. http://www.agmk.uz/
17. http //www.elibrary.ru/ – ilmiy electron kutubxona.
18. http//172.16.2.210 – Toshkent davlat texnika universiteti axborot resurslar markazi.

4. "Konchilik mashinalari va komplekslari" fanidan YaDAK savollari

1. Kon mashinalari va komplekslari fanni o'qitishdan asosiy maqsad?
2. Kon mashinalariga qanday mashinalar kiradi?
3. Transport mashinalariga qanday mashinalar kiradi?
4. Turg'un mashinalar- bu?
5. Foydali qazilmani qazib olish jarayonining rivojlanishi nechta asosiy bosqichlardan iborat?
6. Ko'mirni qazib olish jarayoni kon maydonini tayyorlashdan tortib to qazib olingan ko'mirni iste"molchiga jo'natishgacha bo'lgan uzluksiz texnologik tsikldan iborat bo'lib, bu jarayonlarda ishlatiladigan mashinalar va uskunalar funktsional belgilarga qarab bir nechta toifalarga bo'linadi?
7. Kon mashinalariga qanday talablar qo'yiladi?
8. Kon mashinalariga hozirgi vaqtda shaxta va rudniklarda lahim o'tishning qanday texnologik sxemalari qo'llaniladi?
9. Perforatorning havo taqsimlash qurulmasining nomi?
10. Kon parmalari qanday sinflarga ajratiladi?
11. Kon parmalari qabul qilish enyergiyasi bo'yicha qanday turlarga bo'linadi?
12. Qo'lda ishlatiladigan kon parmalari qattiqlik koeffitsienti nechchiga teng bo'lganda va qanday jinslarda qo'llaniladi?
13. Qo'lda ishlatiladigan kon parmalari ko'mir va yumshoq tog' jinslaridan diametri necha mmli va chuqurligi necha m li shpurlar burg'ulashga mo'ljallang?
14. Qo'lda ishlatiladigan parmalar massasi necha kg ni tashkil qiladi?
15. Parmalar uchun o'rnatuvchi moslamalar?
16. Manipulyatorlar qo'llanganda burg'ulash balanligi necha mm dan necha mm gacha, bo'lganda va zaboy kengligi esa necha mm gacha bo'lganda burg'ulanadi.?
17. Burg'ulovchi mashinistni tebranishdan himoya qilishga mo'ljallangan qurulma?
18. Kolonkali parmalar qattiqlik koeffitsienti nechagacha teng bo'lganda ko'mir va tog' jinslaridan shpur burg'ulash uchun qo'llanilad?
19. Kolonkali parmaning massasi necha kg dan oshmasligi kerak?
20. Pnevmatik ko'chiriluvchi Perforatorlarning og'irligi necha kg ni tashkil etadi?
21. Burg'uga zarb berishga va orqaga qaytishida kichik burchakka burishga mo'ljallangan ishlarni qaysi mexanizm bajaradi?
22. Kolonkali Perforatorlar qanday qurulmaga o'rnatiladi?
23. Teleskopik Perforatorlarning asosiy vazifasi nimalardan iborat?
24. Zolotnikli havo taqsimlash qurilmasi qanday qurulmalardan tashkil topgan?
25. Shpur burg'ulash sxemasi bo'yicha qanday burg'ulash turlariga bo'linadi?
26. BU1M pnevmatik burg'ulash qurilmasi qanday usulda ishlaydi?
27. BU1M pnevmatik burg'ulash qurilmasi ko'ndalang kesim yuzasi 6 dan 20 m2 gacha bo'lganda qanday lahimlarni o'tishda shpurlar burg'ulashga mo'ljallangan?
28. Lahim o'tish kombayni vazifasi?
29. PK-3M lahim o'tish kombayni ishchi a`zosi?
30. Qazib oluvchi kombaynlar deb nimaga aytiladi?
31. Qazib oluvchi kombaylarni shartli ravishda qazib olayotgan qatlam qalinligi bo'yicha qanday guruxlarga bo'linadi?
32. Kon lahimlarini o'tish kombaynlarining harakat uskunalariga qanday uskunalar kiradi?

33. Donador, bo'lakli yoki to'kma yuklarni tashuvchi uzluksiz ishlovchi mashina?
34. Turli asosiy mashinalarning texnologik, kinematik va qisman konstruktiv bog'liqlikda birgalikda ishlashi nima deb ataladi?
35. Turli texnologik, kinematik va konstruktiv bog'liklikda yagona qattiq bazaga biriktirilgan asosiy mashinalarning birgalikda ishlashi?
36. O'ral 20-R qazib olish va lahim o'tish kombaynining ishchi organi maydoni niche m2 ni tashkil etadi?
37. O'ral 20-R qazib olish va lahim o'tish kombaynining uzunligi niche mm ni tashkil etadi?
38. Uskunalar kompleksi bu
39. Qazib oluvchi komplekslari va agregatlarining qanday unumdorliklar bilan farqlanadi?
40. Nazariy unumdorlik bu
41. Texnik unumdorlik bu…
42. Ekspluatasion unumdorlik bu
43. 1K-101 tor qamrovli qazib olish kombayinining qamrash kengligi necha m ni tashkil etadi?
44. Mexanizatsiyalashgan mustaxkamlagich bu?
45. Jaxondagi birinchi seksiyali mexanizatsiyalashgan mustaxkamlagich nechanchi yilda va kim tomonidan yaratilgan?
46. Mexanizatsiyalashgan mustaxkamlagichning asosiy funktsiyasi?
47. Mustaxkamlagich materialini qanday ko'rsatkichlarga bog'liq xolda tanlash mumkin?
48. Komplektlashgan mustaxkamlagich deganda nimani tushunasiz?
49. Mexanik mustaxkamlagichlarni qo'llash sharoitlarini va ustki qatlam bilan o'zaro ta'sirini aniqlovchi asosiy ko'rsatgichlarlari bu?
50. Metall mustahkamlagichlar inshootning xizmat qilish muddati?
51. Yuklash mashinalarining asosiy vazifasi?
52. Yuklash mashinalari nechta sinfga ajratiladi?
53. Eng ko'p ishlatiladigan yuklash mashinalaridan PPN qanday yuklovchi mashina xisoblanadi?
54. PPN-1 yuklash mashinasining maksimal yuklash balandligi necha mm ni tashkil etadi?
55. Uzluksiz ishlovchi PNB-1 yuklovchi mashinasining texnik unumdorligi necha m3 ni tashkil etadi?
56. Davriy ishlovchi PPN-2G yuklovchi mashinaning Dvigatel quvvati, necha kVt ni tashkil etadi?
57. Davriy yuklash mashinalaring yuklash usuli bo'yicha necha turi mavjud va qanday nomlanadi?
58. PPN-7 yuklash mashinasi tepadan pastga necha gradus gacha qiyalikdagi lahimlarni burg'ilash-portlatish usuli bilan o'tishga mo'ljallangan?
59. Uzluksiz ishlovchi PNB-3D yuklovchi mashinaning massasi necha tonnani tashkil etadi?
60. PPN-1s gorizontal laximlarni o'tishda portlatib massivdan ajratilgan yirikligi necha mm gacha bo'lgan tog' jinslarini vagonchaga yoki boshqa transport vositasiga yuklashga xizmat qiladi?
61. Kon korxonalarida ishlatiluvchi frontal yuklagichlar nechta sinfga bo'linadi?
62. Yuklovchi-yetkazuvchi mashinasi ST-710 ning asosiy qismlari qanday uskunalardan tashkil topgan?
63. Yuklovchi-yetkazuvchi mashinasi ST-710 ning kuch beruvchi seksiyasi nimalardan tashkil topgan?
64. ST-710 yuklovchi-etkazuvchi mashinasining og'irligi yuksiz holatda necha kg ni tashkil

etadi?

65. Yer osti yuklovchi kam quvvatli ekskavatorlarining turlari va kovshining hajmi?
66. EP1 ekskavatorining kuzov balandligi necha metrni tashkil etadi?
67. Yer osti buldozerlari yuruvchi uskunalariga qarab?
68. O'zi yurar skreperlar qancha masofaga yukni yetkazib beradi?
69. Ochiq ishlarda ishlatiladegan skreperlar kovshning hajmi necha m3 ni tashkil etadi?
70. Burg'ulash mashinalari bu?
71. Konchilik ishlab chiqarishida standart ravishda qancha diametrli skvajinalardan foydalaniladi?
72. Sharoshkali dolotali aylantirib burg'ilovchi stanok bu?
73. Botiriladigan pnevmozarbli zarbli-aylanma burg'ulash stanoki?
74. Burg'ulash stanoklari aylantiruvchi uskunasining asosiy elementlari?
75. Hozirgi vaqtda aylantirish bilan burg'ulovchi stanoklarning qanday turlari keng ko'lamda ishlatilmoqda?
76. SBSH sharoshkali Burg'ulash stanoklari qo'llanilishi sharoitlari?
77. SBU botiriluvchi pnevmozarbbergichli burg'ulash stanoklari qo'llanilishi sharoitlari?
78. SBU-100G-35 stanogining kon jinslaridan diametri necha mm va chuqurligi qancha m gacha bo'lgan vertikal va qiya skvajinalarni burg'ulaydi?
79. Keskich koronkali aylantirib burg'ilovchi stanok bu?
80. SBT bu?
81. Ochiq kon mashinalarini bajaradigan ishlariga qarab, ya'ni texnologik belgisiga qarab asosan nechta sinfga bo'linadi?
82. Ekskavatorlar bu?
83. Uzluksiz ishlovchi mashinalarga qanday mashinalar kiradi?
84. EKG- bu?
85. Bir balkali strela va ikki balkali tashki rukoyat qo'llanilgan ekskavatorlar?
86. Ekskavatorlar umumiy holda qanday belgilar bo'yicha turlarga bo'linadi?
87. Ikki balkali strela va bir balkali ichki rukoyat qo'llanilgan ekskavatorlar?
88. Ochiq konlarda bir cho'michli ekskavatorlar tiplari qaysilar?
89. EKG tipli ekskavator asosiy ishchi mexanizmlari?
90. Ijorsk zavodi tomonidan qanaqa rusumli ekskavatorlar chiqariladi?
91. EKG karyer ishlariga mo'ljallangan gusenitsali ekskavatorlarning cho'michlari sig'imi necha m3 ni tashkil qiladi?
92. EKG-5A turidagi bosimli ekskavator qanday cho'michli?
93. Zamonaviy qazish kombaynlari konstruktsiyasida qanday ishchi organlar eng ko'p tarqalgandir?
94. Jaxon tajribasida eng ko'p ishlatiladigan yuklash mashinalari –qandaymashinalardir?
95. EKG qanday turdagi eskkavator?
96. Uralmash zavodida chiqarilayotgan ekskavtorlar qanday mexanizm bilan ta'minlanadi?
97. Barcha ekskavatorlar nechtaguruhga ajratiladi?
98. Bir cho'michli ekskavatorning asosiy ishchi o'lchamlarini ko'rsating?
99. Bir cho'michli ekskavator ishchi organi qanday qismlardan tashkil topadi?
100. Ekskavatorlarning asosiy turlari qaysi qatorda to'g'ri keltirilgan?
101. Maydalangan jinslarning bo'lakdorligi bo'yicha nechta kategoriyaga bo'linadi?
102. Hozirgi vaqtda MDH mamlakatlari va chet ellarda cho'mich sig'imi necha m3 ni massasi qancha t ni,va qirqish kuchi necha kN bo'lgan gidravlik ekskavatorlar yaratilgan?

103. Gidravlik ekskavatorlar afzalliklari nimalardan iborat?
104. Turli konstruksiyali ishchi organini tezda montaj demontaj qilish mumkinligi ekskavatorning qanday xususiyatiga kiradi?
105. O'zi turgan gorizontdan yuqorida va pastda joylashgan kon massasini qazib olib, o'zi turgan gorizontda undan yuqorida hamda pastda turgan transport vositalariga yuklash imkoniyatiga egaligi qanday xususiyatiga kiradi?
106. Dastlabki EG-12 rusumli gidravlik ekskavatori nechanchi yilda va qayerda ishlab chiqarilgan?
107. EG-12 rusumli gidravlik ekskavatori birinchi marta qayerda sinab ko'rilgan?
108. Hozirda ESH-12A, EG-20 rusumli ekskavatorlar qaysi firmada ishlab chiqarilgan?
109. Gidravlik ekskavatorlar ishga belgilanishi bo'yicha qanday guruhlarga bo'linadi?
110. EGO bu?
111. EVG-ochish ishlariga mo'ljallangan gusenisali gidravlik ekskavatorining cho'mich sig'imi necha m3 ni tashkil etadi?
112. Bir cho'michli gidravlik ekskavatorning nechta asosiy qismi bor?
113. Quyida ko'rsatilgan ekskavatorlarning qaysi biri draglayn turiga kiradi?
114. Ag'darma hosil qilishda draglaynlardan foydalanishdan ko'zlangan maqsad?
115. Rotorli ekskavatorlar ishchi organlari parametrlarini ko'rsating?
116. Karyer ekskavatorining nazariy unumdorligi nimalarga bog'liq?
117. Mexanik cho'michli ekskavatorning sikl davomiyligi qaysi opyeratsiyalardan tashkil topadi?
118. Siklli tamoyilda ishlaydigan transport vositalarini ko'rsating?
119. Plug ag'darmasida temir yo'l surilish qadami (masofasi)ni aniqlang?
120. Mexanik bir cho'michli ekskvatorning asosiy ishchi organi parametrlarini aniqlang?
121. Ag'darmalarda ekskavator-draglayn qanday maqsadda ishlatiladi?
122. Rotorli ekskavator afzalliklari?
123. Uzlukli harakatlanuvchi transport vositasini ko'rsating?
124. Konveyyer transporti qanday holatlarda qo'llaniladi?
125. Skvajinalarni burg'ulashning turlari?
126. Chuqurligi 5 m gacha va diametri 75 mm gacha bo'lgan, tog' jinsi massivida silindrik shaklda o'yilgan bo'shliq ... deb ataladi?
127. 5 m dan yuqori va diametri 75 mm dan yuqori bo'lgan, tog' jinsi massivida silindrik shaklda o'yilgan bo'shliq ... deb ataladi?
128. Konchilikda qo'llaniladigan barcha mashinalar ishlash prinsipiga qarab quyidagi turlarga bo'linadi?
129. Konchilikda qazish-yuklash ishlarida qo'llaniladigan mashinalar transport vositalariga nisbatan quyidagilarga bo'linadi?
130. Ekskavatsiyalovchi mashinalar?
131. Qazib tashuvchi mashinalar?
132. Draglaynlarning ishchi parametrlari?
133. Konchilikda qo'llaniladigan davriy ishlovchi mashinalar?
134. Konchilikda qo'llaniladigan uzluksiz ishlovchi mashinalar?
135. Karyerlarda avtomobil yo'llaridan foydalanish sharoitlariga qarab yo'llar ... ga bo'linadi?
136. Avtotransportni zaboyda yuklashga qo'yish usullari kuyidagilardan iborat?
137. Karyerlardagi konveyyerlar transporti joylashishi va mo'ljaliga qarab quyidagi turlarga bo'linadi?

138. Zaboy konveyyerlari deb?
139. To‘plovchi konveyyerlari deb?
140. Yuk ko‘taruvchi konveyyerlari bu ?
141. Magistral konveyyerlari bu ?
142. Temir yo‘llar ish bajarish turiga qarab quyidagi turlarga bo‘linadi?
143. Temir yo‘l yukori va quyi qurilmalardan iborat. Quyi qurilmasi nimadan iborat?
144. Temir yo‘l yuqori va quyi qurilmalardan iborat. yuqori qurilmasi nimadan iborat?
145. Stansiya bu?
146. Raz’ezd bu?
147. Post bu?
148. Draglaynlar markasi to‘g‘ri ko‘rsatilgan qatorni toping?
149. Ishchi organi turi bo‘yicha ko‘p cho‘michli ekskavatorlar qanday qismlardan tashkil topgan?
150. Ko‘ndalang qamrovchi zanjirli ekskavatorlar qanday belgilari bo‘yicha farqlanadi?
151. Yurish uskunalarining turi bo‘yicha ekskavatorlar qanday turlarga bo‘linadi?
152. Rotorli ekskavatorlarning qanday texnologik belgilari bo‘yicha sinflarga ajratiladi?
153. Kon korxonalarida ishlatiluvchi frontal yuklagichlar nechta sinfga bulinadi?
154. Kon korxonalarida qo‘llaniladigan barcha transport mashinalari harakatlanish usuli bo‘yicha nechta asosiy guruhga bo‘linadi?
155. Pnevmatik va gidravlik transport qurilmalari qanday ishlaydigan transport qurilmalariga kiradi?
156. Uzlukli ishlaydigan transport qurilmalariga quyidagilar kiradi?
157. Transport mashinalarining asosiy vazifalari?
158. Shaxtalarda qanday tipidagi relslar qo‘llaniladi?
159. Ikkala rels uchlarini bog‘lab yuklamani yoki bosimini shu izlardan ballast qatlamiga uzatishga, zaminga bo‘lgan nisbiy bosimni kamaytirishga xizmat qiluvchi qurulma bu?
160. Biriktiruvi elementlar bu?
161. Kon vagonchalariga bir-biri bilan o‘zaro bog‘liq bo‘lgan qanday talablar qo‘yiladi?
162. Karyerlarda ishlatiladigan vagonlar asosiy ko‘rsatgichlari bo‘yicha quyidagicha bo‘linadi?
163. Gondollar bu?
164. Dumpkarlar bu?
165. Xopper bu?
166. Platformalar bu?
167. Xopperning yuk kutarish qobilyati necha t tashkil etadi?
168. Gondollarning yuk kutarish qobilyati necha t tashkil etadi?
169. Dumpkarlarning yuk kutarish qobilyati necha t tashkil etadi?
170. Platformalarning yuk kutarish qobilyati necha t tashkil etadi?
171. Karyerlarda lokomotivlar sifatida qanday mexanizmlar ishlatiladi?
172. Ochiq kon ishlarida elektrovolar qanday tokda ishlaydi?
173. Doimiy tokda ishlaydigan elektr tortuvchilar necha v kuchlanishlarda ishlaydi?
174. Elektrovozlarni asosiy farq qiluvchi jixatlari nimalardan iborat?
175. Elektr energiyasini qabul qilish bo‘yicha elektrovozlar qanday turlarga bo‘linadi?
176. Kontaktli elektrovozlarning dvigatellari quvvati necha kVt ga etadi?
177. Kontaktli elektrovozlarning asosiy kamchiligi nimalardan iborat?
178. Akkumlyatorli elektrovozlarning asosiy afzalligi nimalardan iborat?
179. Akkumlyatorli elektrovozlarning dvigatellari quvvati necha kVt ga etadi?
180. Teplovoz bu?

181. Teplovozlarda f.i.k.necha % ga etadi?
182. Parovozlarning f.i.k.necha % ga etadi?
183. Elektrovozlarning f.i.k.necha % ga etadi?
184. To‘g‘ri sezdlar bu?
185. Avtosamosvallar bu?
186. Avtopoezd bu?
187. Karyer avtomobillari nechta asosiy qismdan tashkil topadi?
188. Mexanik enyergiya manbayi bo‘lib, avtomobilni harakatga keltiradigan uskuna?
189. Dvigateldan etaklovchi g‘ildiraklarga aylanish momentini uzatishga xizmat qiladigan barcha qism va mexanizmlar (transmissiya), yuruvchi qismlar va boshqarish mexanizmi bu?
190. Draglayn asosiy ishchi mexanizmlari?
191. Tog‘ jinsini qaziydigan va kovshda o‘z o‘qi atrofida aylanib kovshda tashish opyeratsiyalarini birin-ketin bajaradigan ekskovator?
192. Cho‘michga qo‘yilgan tortish va ko‘tarish kuchlari hisobiga tog‘ jinsini qaziydigan ekskovator?
193. Temir yo‘llarining ustki tuzilmasiga nimalar kiradi?
194. Karyer yuk tashuvchi vagonlarining asosiy tiplari?
195. Lokomotiv tarkibini tortuvchi mashina bu?
196. Texnik foydalanish qoidalariga ko‘ra elektrovozli tortuvchida qiyalik necha % dan oshmasligi kyerak?
197. Uzoq masofalarga yuk tashishda tejamkor tansport vositasi?
198. Yuk vagonchalari nimalar tashishda qo‘llaniladi?
199. Platformaning qo‘llanilishi?
200. Doimiy temir yo‘l uchun ballast sarfi, necha m3 ni tashkil etadi?
201. Xopperning qo‘llanilishi?
202. Avtomobilning asosiy parametrlari?
203. Karyer transporti mexanik xizmati vazifalari?
204. Karyer avtosamosvallari transmissiyalari turi?
205. Vaqtinchalik avtoyo‘llarning xizmat muddati, necha yil?
206. Lentalik konveyerlarning maxsus turlari?
207. Lentalik konveyerlarning asosiy qismlari?
208. Kurakli konveyer asosiy elementlari?
209. Shaxta lentalik konveyerlarining asosiy tiplari?
210. LB- 100 konveyre markasidagi sonlar nimani anglatadi?
211. Plastinkali konveyer asosiy elementlari?
212. Transport mashinalarining asosiy parametrlari?
213. Kurakli konveyer qo‘llanilish sharoitlari?
214. Egiluvchi, tortuvchi a’zolar?
215. Lentali konveyer ishchi tarmog‘ida roliklar orasidagi masofa, necha mm ni tashkil etadi?
216. Qanaqa konveyerlarda siquvchi lenta ishlatiladi?
217. Ko‘p cho‘michli ekskovatorlar ish bajaruvchi uskunasi harakati printsipi bo‘yicha turlari?
218. Draglayn bu?
219. Tog‘ jinsini kesib oluvchi va ishchi organda yoki uning oldida sudrab tashuvchi kon mashinasi?
220. PR-30 Perforatori markasida 30 soni nimani bildiradi?

221. Qazib oluvchi kombaynlarni lavada ishlash sxemasi?
222. Lavalarda mexanizatsiyalashgan mustahkamlovchilarini bajaradigan vazifalari bo'yicha turlari?
223. Mashina konstruksiyasining ishlab chiqaruvchi zavod holatiga mosligi?
224. Mashinaning qo'llanilishi, ishlash sharoiti, tayyorlash muddati, sifat va iqtisodiy ko'rsatkichlari, gigiena va xavfsizlik ko'rsatiladigan hujjat?
225. Konstruksiyasi bo'yicha vagon ag'daruvchilarlarning turi?
226. Gidromexanik transmissiya tashkil topadi?
227. Karyerdagi transportlar qo'shilmasi asosiy sxemalari?
228. Plastinkali konveyerlarda tog' jinsi tashiladigan element?
229. Kurakli konveyyer qo'llanilish sharoitlari?
230. LB - 100 konveyre markasidagi sonlar nimani anglatadi?
231. Lentalik konveyyerlarning asosiy qismlari?
232. Xopper qo'llanilishi?
233. Ka'ryerlarda koleya eni necha mm ni tashkil etadi?
234. Kon transporti texnologik sxemasi?
235. Temiryo'llarining ustki tuzilmasiga ... kiradi?

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Asosiy adabiyotlar

1. O. A. Qayumov, U. X. Eshonqulov, O.O. Sayfidinov, N.A. Boymurodov. Konchilik mashinalari va komplekslar- O'quv qo'llanma. Qarshi "Intellekt nashriyoti" 2024 y.
2. A.M.Khujakulov. Ochiq konchilik ishlari – darslik. Qarshi "Intellekt nashriyoti" 2023 y.
3. Mirsaidov G'.M., Annaqulov T.J., Toshov J.B. Transport mashinalar. O'quv qo'llanma. Toshkent, 2015.
4. Sodiqov A.S., Baratov B.N. "Turg'un mashinalar". O'quv qo'llanma.-T.; "Navro'z", Toshkent, 2015,248 bet.

Qo'shimcha adabiyotlar

5. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining lavoziniga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutqi. -T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. - 56 b.
6. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza 2016 yil 7 dekabr. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. - 48 b.
7. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 488 b.
8. O'zbekiston Respublkasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida. - T.:2017 yil 7 fevral, PF-4947-sonli Farmoni.\
9. www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasi Hukumat portali.
10. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
11. http://www.catback.ru/ – Научные статьи и учебные материалы.
12. http //www.elibrary.ru/ – ilmiy electron kutubxona.
13. http://www.agmk.uz/
14. http://www.ngmk.uz/